

TŰZMISE

Halassy Béla

1992.

TÚZMISE

TÚZMISE

**Egy karácsonyfatűz története
mise formában elmondva,
függelékkel**

DR. HALASSY BÉLA

1989-1992.

TARTALOM

ELŐSZÓ (PROLÓGUS).....	4
SZÁNDÉK (INTENTIO).....	9
BELÉPÉS (INTROITUS).....	11
GYÓNÁS (CONFESSIO).....	14
KÖNYÖRGÉS (ORATIO).....	16
URAM IRGALMAZZ! (KYRIE ELEISON).....	17
DICSÓSÉG (GLORIA).....	18
SZENTLECKE (LECTIO).....	20
RÖVID KÖNYÖRGÉS (ORATIO).....	20
EVANGÉLIUM.....	21
HITVALLÁS (CREDO).....	21
MEGMOSOM KEZEMET (LAVABO).....	23
FELAJÁNLÁS (OFFERTA).....	25
SZENT VAGY... (SANCTUS).....	28
HÁLAADÁS (BENEDICTUS).....	30
ÚRFELMUTATÁS.....	35
MEGEMLÉKEZÉS.....	42
MIATYÁNK (PATER NOSTER...).....	42
ISTEN BÁRÁNYA (AGNUS DEI).....	47
ÁLDOZÁS (COMMUNIO).....	48
ELBOCSÁTÁS (ITE, MISSA EST...).....	50
UTÓSZÓ (PROLOGUS).....	53
KÉZMOSÁS A TÚLVILÁG ELŐTT ÉS UTÁN.....	56
KÉT TESTI-LELKI TRAUMA.....	60

ZSOLTÁR-1

„Ajkaimat, az égett köveket dobom most várón
Hozzád, hogy szavaim biztosan találjanak.”

ELŐSZÓ (PROLÓGUS)

Az éjsötétben lassan kúszott hozzám. Bronzalakját valójában nem is láttam, de gyönyörűnek sejtettem. Az anyagiatlan test fölött valószerűtlenül dús, vérvörös hajkorona lobogott-hullámozott felém. Elöntött a be nem töltött vágy; felé nyúltam. Amikor hívón széttárta két skarlátkarját, a várt szépségekre már nem találhattam. Elvakított a kitárt testből felém lobogó, éles, sárga és narancsszínű fény. Próbáltam már visszarántani a kezem – későn. Megragadta, elkapta. És máris egész testével átölelt az iszonyatos fekete-vörös fájdalom...

Jobboldalamra dobom át magam – támaszkodva fordulni nem tudok – és a szempillák résén át álmosan próbálom kiszűrni az éjszínű háttérből az ébresztőóra bíboran világító számlapjának tartalmát. Lassan, nagyon lassan áll össze a reszkető kép: fél három múlt hat perccel. Tehát alig húsz perc telt el a legutóbbi roham óta. És ma éjjel ez már a negyedik. Mennyi lesz még? Meddig tart még? A franc egye meg ezt a rohadt kezét. Egyetlen merev, páncélszorítású piros heg borítja a fejét, négy-öt gusztustalan, sötét tályoggal tarkítva.

Azok nem fájnak, de az ágy szélébe ütközve vérszínűre festik az ágyneműt, hogy reggelre sötétszürkés foltok jelezzék létüket. A bal kéz is így néz ki, de – egyelőre még – annyira nem szorít. A jobbon a szűkülő heg már teljesen a gyűrűsnek tolta a kisujjat, amit állandó görcs húz hátra, kacskára. A mutatóujj is görbe, s fekély van pont a hajlatán. Mintha óriás fogna kezét velem; úgy szorít, bénít a seb. Talán a keddi operációig kibírom. Talán! Aaaaa! De hová tűnt a gyönyörű jelenség, a bíborhölgy? No igen...

Reggelre majd a vágy is megfeketül.

ZÁRÓJELENTÉS

Magyar Néphadsereg
Központi Katonai Kórháza
Égési Osztály

Felvétele napján otthonában karácsonyfatűz során szenvedte el égési sérüléseit. OMSZ szállítja osztályunkra. Sokktalanítjuk. A válltájékon és a mellkason, valamint arcon lévő égési sérüléseit nyitva kezeljük, mk. alkaron és kézfejen elhelyezkedő nekrozisokat [elhalt bőrrészeket] konzervatív terápiával [szikével] választottuk le... Ödéma alakult ki [majdnem megfulladt]: uralni tudtuk. Pneumonia [tüdőgyulladás]: szanálódott. Sarjszövet: transzplantátum [átültetés]. Tervezzük... Vizelet, vérkép, gyógyszer... Távozott.

Kihez forduljak? Mit tegyek? Mi szünteti meg ezt a hatalmasan bénító szorítást? Mivel lehetne enyhíteni? Jajjj! Meg fogok örülni! Hová tegyem ezt az átkozott kezet? És most még ő sem segít. Hiába vinnyogok fel: a franciaágy másik fele most üres. Nyaralni vitte a gyerekeket. Még én biztattam őket: azért mert én így... Azért ők csak vakációzzanak. Segíteni úgysem tudnak. Fizikailag. Hiába forgolódok, válaszként nem érzékelem a megszokott, dűnnyögő, félálomból kifelé szóló bátorítóan kedves, gyógyító szót: Nagyon fáj, Apuci?

Jelenleg megelégednék a ritkább másik reakcióval is, amikor ő sem pihent és néha indokolt, olykor provokatív felszisszenésekre a fáradt, bosszús, hagyj-már-békén-aludni rándulás következik. Legalább veszekedhetnék vele – csak úgy belül, magamban, mert amúgy ilyenkor, ilyenért nem szoktam. Eléggé fáj, Csillag, sóhajtom hangosan a sötétbe a választ az el nem hangzott kérdésre és megdöbbenek a szavakat követő űr hallatán, a hallatlan űrön. Ismét baloldalra vetem magam. Sajnálom az álmokkép jobbik felének az elmúlását, és kihallgatok az éjszakába.

Ilyenkor a legcsendesebb. Kevés autó jár. A részek is hazatámolyogtak. A munkások még vagy már hortyognak. A kutyasokat pedig még nem indította korai útnak a szükség. Egyhangúan zümmög az utcai lámpa és hasonlóan monotonon válaszol neki az étkezőben bekapcsoló hűtőgép. Most nem zavarja Emőket, a nagyobbakat. A csend luftballonként egyre nő, hogy elpukkassza a korai trabantos első indítási kísérlete. Miért van az, hogy minden még nesztelenebb, ha a kölykök szobája üres? Miért hiányzik fizikailag ide nem is hallható szuszogásuk?

Jajjj, ez a baromi kéz! Hát most hová tegyem? Leharapjam? Eldobjam? Mi a bánatot kezdjek vele? Jajjj! Algopirin: fordulok jobbra, a párna alól kitolva a kezemet. Nem, az már tegnapra sem maradt. Demalgon: vetem magam balra. Azt nem szabad. Az este elfogyott egy pici vodka; nem szeretik egymást. Hanyatt vágódom és a párna alá temetem a kezem. Más pedig, főleg erősebb, nincs itthon. És különben sem jó gyógyszert szedni. De hová a

fenébe tegyem ezt a rohadt tuskót? Dől rólam a víz a nyitott ajtó, az egy szál fürdőnadrág dacára. Így nem lehet elaludni...

Legjobb volna egy kicsit megmozgatni, akkor talán nem feszítene. Jé, tényleg! Játshatok egyet akár most is, hiszen nincsenek itthon. Odatámolygok, álmosan, a számítógéphez. Bekapcsolom. Bánatosan felnyekereg, majd pittyent, kéri a pontos időt. Péntek van, hajnali három óra, öt perc, tizenkét másodperc. Felgyújtom a kis villanyt és leülök a gép elé amelynek pultját – ez kész csoda – e béna kézfejekkel, ujjakkal is képes vagyok kezelni. Még hozzá gyorsan ám! Mecsa, a kisebbik, majd meglepődik az újabb rekordon. No, lássuk csak...!

NYITÓJELENTÉS

Magyarország
Bp. Forint-utca 3.sz.
5.sz.lakás

1987. december 30-án, délután 4 óra tájban, a régen várt kedves vendégekkel együtt csillagszórót gyújtottunk – ahogy szoktunk. Az elsővel együtt a fa is fellobbant, mint egy fáklya. Nem volt kecmec. Menteni próbáltam és végülis a tüzet eloltottam. Majd csaknem összeestem a fürdőszobában. Súlyos sérülésekkel – amiket akkor bagatellnek ítéltam – vittek a kórházba. Két hetet voltam az őrzőben, ahol daliásan átvészeltam a nagy bajokat. Ma tudom, hogy minden megváltozott. Volt eddig hat műtét, lesz még legalább húsz. A karomat, arcomat, vállamat borító sebek egy része másfél-két év múlva talán begyógyul. Egy része örök heg marad. A szám, a szemem, az orrom, két kezem sohasem lesz a régi. Mint ahogyan itt belül is minden elég jelentősen megváltozott...

No, mit is keressek elő? Olyan hangosat-csipogósat-harciasat-zenéset nem akarok játszani: nyitva az erkélyajtó. Bridzshez, sakkhöz, amőbához – komolyhoz – pedig nincs igazán kedvem. Tétován babrálok a géppel és nézem felette az utcai lámpát. (A rolókat nem engedtem le, mert nem tudnám felhúzni őket. És ha mégis, akkor megint le kellene mosnom a gurtniról a kezemből kifakadt vért). Hallgatom a szomszéd utcán egyre gyakrabban lezúduló autókat. Nincs kedvem játszani. A feszítés a kézben alig enyhült az első játék során. Dolgozni? Lehetne. No, de most?!

Társ kellene! Talán megjön az az idősebb kutyás hölgy, akinek a tacsója az egyetlen normális állatnemű élőlény a környéken: se nem sovány, se nem kövér. Engedelmes, szép kiállású. A mami nagyon örült, amikor így dicsértem kedvencét az erkélyről. Most azonban túl későn van és túl korán. Nekem pedig még egy kutyám sincs! Van viszont egy rohadtul fájó jobb kezem. Affenébe..., megint kezd! Nem, ennek nincs értelme. Kikapcsolom a gépet, azután csak elszenderedek valahogy. Beidegződés-szerűen lépek vissza a főútmutatóhoz és ásítva nézem át.

Játékok, angol anyag, teszt, minta, alapprogramok, levelek, magán – tekintek végig a tételeken. Hm! Levelek. Magán! Hmm! Hiszen egy-két választ ideje volna elküldenem. Állapotomról sokáig nem hallgathatok. Viszont azt sem szeretném, ha azzal vádolnának, hogy nyafogok. Levél. Írnom kellene. Node most? Pedig az talán segítene rajtam. Beszélnem kell valakivel, valakihez, különben ismét elfog a gyengeség. Ha elmondanám, ha közölhetném, ha megoszthatnám bárkivel, akkor talán kisebb lenne maga a szenvedés is. Különben is nyilatkoznom kell. Magyarázkodnom.

Miképpen tűröd és miért? – kérdik és csodálkoznak a távoli ismerősök és munkatársak. Választ kell kapniuk. Meddig terjed a baj, mi az eredmény, elfogadod-e, hogyan segíthetünk? Az ismétlések ellenére is nehezen fogják fel a jóbarátok, hogy az egykor stramnnak megismert és annak bizonyult Béla bizony kicsit kripli marad egész életére. Nem is kicsit. Nem fog tudni úgy segíteni és talán nem lesz ezután mindig úgy vidám... Olyan nehéz megértetni velük a tényleges helyzetet! Mindegyik annyira akarja az eszmei jót; annyira nehezen hiszi a valós rosszat.

Azután itt vannak a gyermekek is, akiknek talán mindez a legnehezebb. Nem mernek igazán kérdezni. Lassan hozzáedződnek, de sohasem szoknak hozzá az állapotokhoz. Szemükben ott ül a kérdés, amikor megcsókolnak: Apu, úgy meg fog változni ez a csúnya arc és ismét a régi, nekem kedves lesz? Tudod, megpusztilom, mert mégis te vagy. De régen jobb volt. Mi az értelme? Mindig így marad? Mi ez az egész változás? Mennyit javul? Mikorra? Tudsz majd segíteni a matekban, angolban? Ha én ismerném a válaszokat, kedvesek! A matekban, angolban bizonyára segítek...

És azután ő is, a drága, aki 18 éve életem párja. Igen hősiesen viseli a nehézségeket. Gyereket gondoz, engem látogat, biztosítós ügyet intéz, lakást felújít – miközben a saját keze is megégett, azzal is kell orvoshoz járnia. Hát pont ennek is vele kellett megtörténnie? Hogyan lesz velünk ezután? El kell mondanom neki az elmondhatatlant. Nem a tényeket: azokat látja, az orvosoktól tudja. A belsőt, az érzéseket nem titkolhatom előle. Támpontot kell nyújtanom neki és kérnem tőle. Mindezt szóban olyan nehéz! Igen, leveleket kell írni! Mindjárt el is kezdem.

Igen halkra kapcsolom be a magnót; nyitva az erkélyajtó. Pedig ezt a zenét csak hangosan lehetne élvezni. A Jézus Krisztus Szupersztár eredeti felvétele szól. Nem a közismert operettlis, hanem az egyszerűbb, de keményebb zene forog a kazettán. „Hát senki nem virraszt velem: Péter, János, Jakab?” Bennem visszhangzik a kérdés: ki van ébren velem most? „Mutasd meg nekem, Uram, mindenható értelmednek csak egy szikráját?” Miért történt ez a baleset, Uram? Miért velem, miért most, miért így? Majd: „Kezdhethénk újra?” Miért nem lehet az időt dec. 30. előttre forgatni?

Testvér! Én nem tehetek arról, hogy hiszek az Ő létében, mint ahogyan más sem személyesen oka annak, hogy nem ismerte fel Őt. Légy türelmes hozzám, kérlek! Nekem meg kell vitatnom Vele is, sőt elsősorban Vele kell megbeszélnem, ami itt történt. Én úgy hiszem, hogy csakis Nála vannak a válaszok. Ő is szenvedett. Ő is volt egyedül. Neki is voltak kétségei. Péntekre virradóan, hajnalban. Mint nekem. Nem, ebből levél nem lesz. Ebből nem levél lesz. Sokaknak kellene szólnom. Vele kell beszélgetnem. Mindez levélben nem megy. Más műfaj kell ide! Íme a döntésem:

Testvér! Nekem most, a szenvedés éjjelén jogom van barátot keresni és hozzá a magam módján szólni! Testvér! Én most misét fogok mondani! Ne lepődj meg és tarts velem, légy akár úgynevezett hitetlen! Mindenkinek az életében egyszer eljön egy olyan óra, amikor nagyon szeretne felfelé nézni, valahová, valakire úgy, hogy közben bajtárs fogja a kezét. Vagyis mindenki megtartja egyszer a maga miséjét. Ha akarja, ha nem. Te is be fogod mutatni a Magad áldozatát. Nem kerülheted el. Akkor majd számíthatsz rám. Most viszont Te légy velem!

Kedves hívő és hitetlen Testvérem!

Nem vagyok lelkileg elég erős.

Segítségre van szükségem.

Az orvos itt már kevés.

Mondjál, mondassál egy misét értem, kérlek!

Én, íme, bemutatom a magamét – e képpen:

SZÁNDÉK (INTENTIO)

Megette a fene az egészet, Barátom, ha Te csak azért a pár ezer forintért dolgozol. Ha szereted feladataidat, akkor nem a munka-helyedre való megérkezésedkor kezdesz gondolkodni azon, hogy mit is fogsz csinálni aznap. Hosszú- és rövidtávú elképzeléseid vannak. Nem feltétlenül hallatlan tudatosak, de lényeged szerint elrendezettek. Van akaratod és van szándékod.

Önmagában véve nem szeretem a Mona Lisa mosolyt. Ennek a nem-erotikus, inkább csak filozofikus jelenségnek értelmet számomra az anyai hívás ad. Hát nem látod, hogy a jövőendő gyermekének kelengyét kötő anya arcán merül fel az a bizonyos sejtelmes, távolbalátó belső mosoly? Az édesanya mindent elrendezett már: a jelent is, és elképzelte az újszülött jövőjét is. Mosolya rejti szándékát.

Te valóban szereted X barátodat. Ezért neve napján nem az utolsó pillanatokban kapkodsz, hogy megszerezd azt az ajándékot, aminek örülni fog. Kedves, izgalmas, fáradtságos feladat számodra a kellő meglepetés biztosítása. Napokkal, hetekkel az ünnep előtt töröd a fejedet azon, hogy milyen is a barátod; mi illik ajándékként közösen hozzá és hozzád?

No, látod! Az egyszeri cselekvés nem szakad el mindennapi életed főmotívumaitól. A szentmise, mint áldozat, pillanatnyi esemény egész lényedhez képest. Ezért nem kezdődhet ott, a templomban. Élet-művednek része; saját magad újrászülésének mozzanata; Barátoddal való érintkezésednek szép pillanata. Ide csak felkészülten érdemes jönnöd. A szándékot tudva. Hogy mi is a szándék? A szentmise – áldozat. A nagyhoz Te is hozzáteszed a magadét. Munkádat: a kenyeret és a bort. Magyarul így mondod: áldozni – valamiért, valakiért. Felajánlásoddal jogot nyersz a visszatérítésre; kérhetsz valamit. Baráti üzlet ez; az emberi természetnek tökéletesen megfelelő aktus. Olyan megállapodás, amelyben kis ajándékodat igazi barátod annak ezerszeresével és ezerszeres szeretettel viszonzja. Én ezt az áldozatot az alábbi szándékokra fogom felajánlani:

Nem véletlen, hogy a poklot az örök tűzzel azonosítjuk. A kórházak legelrettentőbb részlege az égési. Éktelen fájdalmak, görcsös fulladások, lázas gyulladás, alattomos mérgezés, torz sebek, gennyesen viszkető kelések - ezt jelenti a megégés. Ajánlom ezt az áldozatot az égési sérültekért. Legyen birtokukban a szükséges kegyelem bajaik elviselésére.

Adj az égési sérülteknek enyhülést, Uram!

Létezik a fizikai tűzsérülésnél egy sokkal rosszabb és veszélyesebb betegség is: a lelki tűz hiánya. Halálosan beteg az, akiben nem lobog akarat a jóra. Cél és tett egysége az akarat. Áldozok a hitetlenekért, a nem-akarókért, akik nem látják életük célját. A gyengékért, akik felfogják azt, de mégsem mozdulnak.

Adj a hitetleneknek szikrát, adj nekik lángot, Uram!

Atyám! Te tudod miért történt ez velem. Te bízol bennem és példának szánsz talán, véka alá nem rejtendő mécsesnek, mert a világosság fiává fogadtál. Sokkal többet kell most mutatnom, mint valaha. Borzalmas terhet raktál rám, Uram! Félek, hogy nem vagyok képes teljesíteni akaratodat. Lesz elég erőm ezt a betegséget végigtűrni? Fogadd erre való szándékomat és sok bajomért cserébe

Adj nekem több fényt, Atyám!

BELÉPÉS (INTROITUS)

Riverside-drive, New York. A vasárnapi diszkóból fehér szmokingban lép ki a néger – egy úgynevezett iskolát sem végzett – kifutófiú, hogy öt perc múlva nyomtalanul elvesszen a Harlem mocskában. Az újraaranyozott Opera gálaestjén a rózsadombi szülőkkel büszkélkedő fiatal mérnök farmerban, hetekig viselt fekete pulóverben tűntet.

Testvér! Te melyiket választanád?

Apám mindig pengével borotváltan, vasalt ruhában indult a misére, frissen váltott tiszta fehér ingben, pár perce pucolt ragyogó fekete cipőben. A szombat anyámnak a takarítás napja volt. Vasárnap elővette a szebb és drágább étkezészetet és fehér abrosszal terített. Testvér! Senkinek nem kell ahhoz úgynevezett hívőnek lennie, hogy megértse: egyes emberek az ünnepet – a vasárnapot, a szombatot vagy éppen a pénteket nem töltik munkával. Valamire odafigyelnek, amire hétköznapi nem jut elég idő. Megtisztelik az Urat és a kedvéért időt adnak maguknak is.

Testvér! Te melyik nap tisztelsz?

Még éretlen, kicsi lányom nem akart eljönni a misére, mert legszebb ruháját az indulás pillanatában folt érte. Alig lehetett vigasztalni. Tudod, magyaráztam, azért nem a külső a legfontosabb. Ha odabent minden hibátlan, akkor itt kinn lehet a ruha akár foltos is. Sőt! A belső hiba sem akadály! Az első találkozásnál, a belépésnél a legfontosabb: a vágy a találkozásra. Ha a szándék tiszta, akkor egy előzetes rövid magyarázat is megteszi. Emlékszel? Összeszólalkoztunk X bácsival. Majd meglátogattuk váratlanul a zuhogó esőből csapzottan, sárosan lépve előszobájába. „Ne haragudj...” - kezdtem, de azonnal le is intettek: „Már vártalak...!”

Testvér! Te hol vagy folttalan?

Mindig úgy illő, hogy az első szót a látogató ejtse. Belépek hát Hozzád, Uram!

Ezeket a sebeket nem lehet, képtelenség elviselni! Mint Krisztus öt sebe, öt heg terpeszkedik testemen. Vörösek és kemények, befedve a két kézfejet, kiütkezve a vállakon és eltorzítva az arcot. Ki vagyok vetkőzve emberi mivoltomból. Egyaránt zavar az emberek közelsége és távolsága. Pedig

ragaszkodnék egykori jussaimhoz, a jogokhoz, amik az épet illetik. Azonban most tisztátalan vagyok!

Feltétlenül Elődbe akarok járulni, Uram!

De így? A jobb kéz és a bal váll különösen szörnyű, a folytonosan kipattanó, gennyesedésre hajlamos nyílt sebekkel. No de majd én teszek erről! Itt lóg a seb szegélyén ez a kemény bőrcafátka. Nem kell ide. Tisztátalan, csúnya, haszontalan. Most megfogjuk szépen a szélét és egy határozott mozdulattal rántunk rajta. Le vele, el vele, meg kell tisztulni! El mindenféle torzulásokkal!

Muszáj bejutnom Hozzád, Uram!

Affene... Igen, mindig ez történik. A sebszél beszakad és lövell belőle a vér. Hozod már azt a steril lapkát? No mire vársz? Nem látod, már megint csúnyán vérzek! Most mi lesz vele? Ez egy hónapig be nem gyógyul! No, de ez a gennyfolt? Egy picinykét megnyomkodom, talán kitisztul. Tisztának kellene lennem, egészségesnek – hamar – mint voltam. Nem tarthat soká', elvégre nem bénulás ez!

Nincs más megoldásom, a házában kell lennem, Uram!

Persze nappal, ha kesztyűt vennék fel, akkor nem volna előttem a két csúnyaság, a két kéz, amivel dolgozok. Akkor nem birizgálnám őket. Ez persze nem segítene a vállakon és az arcon, sőt a kézen sem, ha jönnek azok a váratlan, alattomos nyilallások. Tágul-e vagy szűkül-e a heg, amikor bármelyik helyen és váratlanul úgy érzed, hogy beléd döfnek egy rajzszöget? Hát elviselhető ez, tiszta ez?

Igen nagy szükségem volna a látásodra, Uram!

És akkor még nem is beszéltem az éjszakákról. Amikor rám tör a viszketés és úgy érzem, többől fogom kivakarni a vállamat, csak múljon már a próba. Forgolódok, beveszek egy altatót vagy felet, kínzom a nejemet, aki nem tud tőlem aludni és tehetetlenül feleslegesnek érzem magamat. A vakaródzás nyomán az ágynemű még véresebb reggelre, mint amúgy lenne, a hegektől. Éjjel különösen egyedül vagy!

Asztalodnál kívánnék ismét lenni, Uram!

Persze nem volna szabad a látványtól megijedni. No, egyelőre valóban nem vagyok egy Adonisz, hegektől tarkázott arcommal, balra ferdült, megrövidült, egykor oly cyranói büszkeséggel hegyesedő orrommal. De istenkém, ha valaki megég, akkor az ezzel jár. Különösen, ha szembenézett a tűzzel. Elvégre nem tehetek arról, hogy a bőr tűzben zsugorodik. Ennyit már az indián is tudott. Nem szép, az bizonyos!

Szeretnék Veled lenni, Uram!

Valójában teljesen rosszul fogom fel a helyzetet. Megégtem? Nem egy öröm, de bummm! Mikor lett volna ennyi türelmem teljesen új ismereteket elsajátítani? Mikor vett körül annyi szeretet és megértés, mint most, a bajban? Hát nem szégyellem, hogy, tisztátalannak tartom a testi fogvatékosságot? Ami, ráadásul, csak időleges? Gennyezik, feszül, nyilallik, viszket, vérzik, beütődik. No és?

Akkor hát...

Elődbe járulhatok én is...,

így is...,

most is...,

Atyám!?

GYÓNÁS (CONFESSIO)

A belépés célja a lelki önmotozás volt. Belül még akadhatnak foltok, ha rendezett külsővel és szándékkal is indultál az áldozathoz. Ami persze csak tisztán mutatható be. Rossz gondolattal, beteggel, miként mernél a Végtelenhez közelíteni? A régi hívő be sem léphetett a templomba, ha hibában találtatott. A mai megoldás helyesebb. Elébe járulhatsz, de első dolgod az önvizsgálat utáni bűnbánat legyen! A változási, jóvátételi szándékkal páros tisztulás.

Testvér! Bántottalak? Mit tegyek, hogy megbocsáss?

Néhány vallási irányzat elveti a gyónást, mint önvallomási formát. Kár. Semmi más nem ad olyan fokú lelki megtisztulást mint éppen a gyónás! Avagy miért van az, hogy időnként, sajátos belső indíttatásra, felkeresed legjobb barátodat és elmondasz neki olyan fájdalmakat, hibákat, bánatokat – vagy egyszerűen csak érzéseket, félszeket – amiket még magad előtt is szégyellessz? Persze a nyilvános gyónás az más. Nemcsak felemel, hanem meg is hurcol. Ennek dacára én itt vállalom a vallomást.

Testvér! Te feloldoznál?

Íme, ezek azok a terhek, amiktől meg kellene szabadulnom:

Vétkes vagyok a vakságban, Uram. Mert nem láttam, talán még most sem tudom valóban tisztán, hogy egyedül Te vagy a megoldás. Verem e billentyűket eldühödten, csakhogy bizonyítsam: vagyok még, a tűz dacára is, aki vagyok. Máskor elkeseredve, megoldásnak híve, öntöm magamba a sört és a vodkát. Megszolgáltam, mondom, a keservét! Vétkeztem a látás ellen:

Uram! Nyisd fel szememet! Én vétkem...,

Vétkes vagyok a süketségben, Uram. Kiáltok rá az amúgy is elkínzott feleségre, gyerekre, szomszédra. Türelmetlen vagyok baráttal, munkatárssal. Pedig mindőjük jót akar, töri magát értem. Hiszen mindig türelmes, mindig szelíd hangjukon Te szólsz hozzám. Most pedig ezt elutasítom, arra ráförmedek, amarra vállat vonok, emezt magamban korholom. Vétkeztem a jó szó ellen:

Uram! Nyisd meg rá fülemet! Én vétkem...,

Vétkes vagyok a bénaságban, Uram. Testileg ugyan megterheltél, de Te pontosan tudod, hogy mennyit viselek el. Még van tartalék... Ezzel szemben én elhagyom és sajnáltatom magamat. Nem mindig teszem meg, amire képes lennék így is. Alibit csinállok az ügyből és ezért mulasztások terhelnek. Vétkeztem a szükséges és lehetséges mozgás ellen. Elhagytam magamat:

Uram, mozdítsd meg tagjaimat! Én igen nagy vétkem!

Testvérek! Családtagok, barátaim, gyógyítóim, munkatársaim, idegenek! Kérlek titeket, hogy bocsássatok meg nekem és fohászkodjatok Hozzá, hogy oldozzon fel bűneim alól. Mutathassam be tisztán Veletek ezt az áldozatot.

KÖNYÖRGÉS (ORATIO)

Annak, aki megtisztult azzal szemben, amiben hisz, immár joga van vágyakat, igényeket megfogalmaznia. Nem olyanokat, amelyek a valóságtól elütnek. Csodákat nem lehet kérni! A szabadakarat felismert szükségyszerűség. Tehát valójában felismerést kell kérni. Tudást, mint Salamon tette – és ő megigazult. Az egésznek valódi részévé válni – ez a célszerű kívánság.

Uram! Belül minden tiszta ember azt szeretné, amit Te akarsz. Akkor is, ha ismer, akkor is ha még nem érzett Rád. Add, hogy a nehéz órákban ne csak felismerjük bennünk halkán szóló szavadat, hanem hallgassunk is arra. Kérlek, add meg tehát a kellő kegyelmeket, akaratot, elszánást, felismerést ahhoz, hogy:

A beteg legyen kifejező, latinos nevének (patient) megfelelően valóban türelmes.

Kérlek, adj nekem, Uram, igen nagy türelmet, mert hiszen bajaim, ha nem is elviselhetetlenek, igazán nem csekélyek!

Orvosaim legyenek háromszorosan türelmesek, hiszen három bajjal küzdenek! A beteggel, az alig ismert betegséggel és a körülményekkel.

Uram, adj nekik tudást, mert attól nemcsak a betegek gyógyulnak, hanem maguk is.

Rokonaim-barátaim legyenek tízszeresen türelmesek. Nemcsak a beteggel, a betegséggel, az orvosokkal, hanem a többi ismerőssel is meg kell vívniuk.

Add, hogy az egyik jószándék ne üsse keresztbe a másikat!

URAM IRGALMAZZ! (KYRIE ELEISON)

Az élet telis tele van szenvedéssel. Jogosnak vélttel és oktalannak tartottal. Az ember sohasem tudja, hogy mi szakad rá. Ezért eleve fohászkodik a baj távolmaradására. Gyengeség ez? Nem, csak emberség. Hiszen Jézus maga is kérte: kerülje el őt a szenvedés kelyhe, ha lehet. Van miért irgalmat, kegyelmet kérnünk. Ne szégyelljük! Sóhajtsunk fel, bármiben is hiszünk!

A nyolcvanéves Pista bácsi szívrohammal borult rá a kicsinyke, vörösiszásig hevült vaskályhára, magához öelve a halált. Erről már mit sem tudott, amikor az Égési Osztályra szállították. Sohasem tért magához. Laci bácsi mellett a gözcső robbant fel, túlfűtésben. Vérnyomása miatt nem lehetett operálni. A végre lehetővé vált operáció előtti napon, egy héten belül elvitte a szepszis.

Uram, irgalmazz nekünk!

A negyvenes Mihály saját hibából benzingőzbe robbant. Kerek egy hónapig küzdöttek érte az intenzíven. Levetette magát az ágyról, kitépte az oxigén-vezeték a torkából. Mihály lassan, meggyógyult. Felkelt, kijárt a folyosóra, tréfált a nővérekkel, kezdett cigizni a társalgóban. Egy éjszaka lefordult az ágyról. Nem látszott különös baja; csak az arca volt szürkésebb a szokásosnál.

Uram, irgalmazz nekünk!

Kati 21 éves. Féltékeny férje kénsavat lötytyintett az arcába. Az egykor csinos arc sokára nyeri majd vissza volt formáját. Attila 17 éves fiú, pelenkával. Nyílt gerinccel született, és mint égési – vagy, ami ugyanaz: fagyási – seb éktelenkedik a lábán egy féltényérnyi kelés. Attilának oldalából bőrhurkát hizlaltak az orvosok. Majd odakötik a beteg lábat három hétre. Talán az segít.

Krisztus, kegyelmezz nekünk!

DICSŐSÉG (GLORIA)

Sokféle ima, fohász, felsóhajtás létezik. Bűnbánó, hálaadó, kérő. Legszebb közülük a dicsőítő. Rábámulva a végtelen szépségeire, meglátva a nagyszerűt, megvalljuk a Teremtőnknek, hogy valóban grandiózusat alkotott. A dicsérő ima mentes az önzéstől. Felszabadít és ez a szabad, bánatmentes, lekötöttséggel nem terhelt, nem mindig valamit váró magatartás lehetne az ember igazi lényege. A felismerés, a megértés, a csodálkozás szabadsága.

Glória, glória, glória!

Dicsőség az eszme magasságaiban és a lélek végtelen mélységeiben; az óriási távolságból világító csillagokban és az erkélyen viruló muskátliban; az általam kezelt, nekem engedelmes számítógépben és az engem is sújtó, engedetlen atomban; az ötven centis csecsemőben és a kétméteres kosarasban; a jónak hittben és a rossznak mondottban; a zenében és a csendben; a színesben és a szürkében; a szülőben és a szülőtben; a sértőben és a sértettben; a sikeresnek tartottban és a bukottnak véltben; a hívőben és a kételkedőben:

Dicsőség a mindenben jelenlévő Istennek!

Dicsőség, mert Ő teremtette a Tűzet. Nem azt, amit nem ismerve, amivel nem-értően bánva kezeim megrokkantak, arcom torzzá vált, vállaimon hatalmas sebek éktelenkednek. Hanem azt, amely mindnyájunknak kellemes meleget ad, ízes és tartalmas ételt, életünket megvilágító fényt. A tűz – tüzes. Enélkül nem vehetnénk semmi hasznát. Csodálok, hogy sérüléseim dacára sem félek tőle, nem gyűlölöm? Viszont szeretek meleg vízben zuhanyozni. Kedvelem a szalonnasütést és a nótát a tábortűznél. Hát mondhatok-e mást:

Dicsőség a nekünk tüzet adó Istennek!

Dicsőség, mert a tűz nem véletlenül vált szimbólummá. Mózes az Úrral az égő csipkebokornál találkozott. Villám veste a kőtáblákba a szent parancsokat. Krisztus tanítványaira lángnyelvek formájában szállott le a Szentlélek a tisztaság és az akarat szimbólumaként. Tettvágytól égtek a barátaim, munka- és lakótársaim, hogy segítsenek. Modern Prométheusként elhozták hozzánk a szeretet égi tűzét. Mindent megtettek, hogy családom

gondjai enyhüljenek. Elfojtották az egyik tűz kínjait egy másik, nemesebb tűz lángjaival. Tüzet tűzzel.

Békesség a tüziüket nem vesztő embereknek!

Békesség, egyetértés. Alig két héttel a nagy baj után az akkor oly kormosra vált lakásfalak ismét fehérek lettek. Az ajtókat átmázolták. Pótolták az összes kitörött ablaküveget. A megperzselt bútorok a kárpitosnál. A képek, könyvek és egyéb értékek lassan megmentődnek, pótlódnak. Ne aggódj, én majd elviszlek kocsival a kórházba! Te pedig majd hozol festéket és tapétát, ugye? Ő kijavítja azt a hibát. Mi rendezünk egy vidám partit és a kedvetekért ők is eljönnek. Ti csak legyetek nyugodtak, mindenben segítünk.

Békesség az így ragozni képes embereknek!

ZSOLTÁR-2

„Füleimet, e márvány-kávas kagylókat kitárom
Eléd, hogy igéid bennük visszhangozzanak.”

SZENTLECKE (LECTIO)

Meg nem szűnő láng... Az alkotás, az odaadás szimbóluma. Az oltáron ott égnek a gyertyák. Az Ő iránta hitetlennek, de a Tőle nem idegen eszméért lelkesedőnek is jelképe a fáklya. Az áldozat egykor tűzben emésztődött el. A nagy, az odaadó hitnek méltó jelképévé vált az örökké tartó tűz. A félelmet is keltő nagy barát. Az ilyen nem csak fizikai tűz lényege lelhető fel az ember isteni elhivatottságát tanúsító bibliai mozzanatban.

Mózes ... eljutott az Isten hegyéhez. Itt megjelent neki az Isten angyala a tűz lángjában, egy égő csipkebokorban. Mikor odanézett, látta, hogy a bokor ég, de nem ég el. Így szólt magában: „Odamegyek és megnézem ...miért nem ég el a csipkebokor.” ... Az Isten megszólította a csipkebokorból: „Mózes, Mózes!” „Itt vagyok” - felelte. Erre így szólt: „Ne közelíts! Vedd le sarudat a lábadról, mert a hely, ahol állasz, szent föld” (Kivonulás 3,1-5.).

RÖVID KÖNYÖRGÉS (ORATIO)

Liturgikus szöveg az Ő szavainak az idézése előtt: *Tisztítsd meg, Uram, szívemet és ajkamat, amint Izaiás ajkát is forró parázssal tisztítottad meg, hogy méltón hirdethessem szent Evangéliumodat!*

Víz és tűz: a két tisztító elem. A keresztség oltoz fel az eredeti bűn alól. Egy picinyke cseppnyi víz eltünteti az emberi léted által rád örökített foltot. Azt a bélyeget, hogy gyarlóságoknak kitett, magadra maradt ember vagy. A hibák továbbra is üldözni fognak, de az a víz a népmesékből is ismert „élet vize”. Felvértéz a majdan elkövetendő hibák következményei ellen is.

„De az, aki utánam jön, hatalmasabb nálam. Arra sem vagyok méltó, hogy saruit hordozzam. Ő Szentlélekkel és tűzzel fog megkeresztelni titeket.” (Máté, 3,11.) Keresztelő János mondta ezt, akit Jézus a legnagyobb embernek nevezett. A víz lemossa a szennyet. A hibáktól való mentesség azonban nem a végső, nem a kívánatos állapot! Valamit pusztán nem akarni kevés. Valamiért lángolni kell!

EVANGÉLIUM

Tűz hozza ránk az újat. Égni kell a tettvágytól, hogy új gondolat, új mű születhessen. A Szentlélek száll ránk, tüzes lángnyelvek formájában, mielőtt megtanulunk idegen nyelveken szólni, fontosat mondani és lényegeset alkotni. Ha ebben nem hiszel, Testvér, akkor Te már régen hamu vagy, míg én csak megégtem! Ebben a tudatban figyeld az Úr igéjét:

Mikor elérkezett pünkösöd napja, mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen. Hirtelen, mintha heves szélvész közeledett volna, zaj támadt az égből és egészen betöltötte a házat, ahol összegyűltek. Majd pedig szétoszló, tüzes nyelvek lobbantak föl előttük és leereszkedtek mindegyikükre. Valamennyien elteltek Szentlélekkel... (Ap.Csel. 2,1-4).

HITVALLÁS (CREDO)

A szót, az igét a hitvallás követi. A hit – Isten ajándéka. Sok embernek nem adatott meg ez a kegyelem és még többen hiszik azt, hogy nem hisznek. Ha netán kételkednél, akkor fogalmazd meg saját magadnak saját életed lényegét, viszonyodat a mindenséghez, tudatosan és rendszeresen. Próbáld megkeresni Őt kérdéseiddel és kitartó ostromodra válasz fog érkezni. Higgyél abban, hogy van hited! Az ő kegyelméből rám származtatott hitemet én így fogalmazom meg:

Tudod-e mi a magány? Az egyedüllét két kedvező állapot közötti átmenet. Itthon még „apu” voltál vagy Béla. Ott pedig, az osztályon, „a kedves beteg”, a „szomszéd”, a „Béla bácsi”. (Bácsi? Én? Mindössze 42 év évemmel???) Még a kocsiban társ vagy, amikor Marika, a mindig készséges kolléga elgörget a piciny Polskival a Honvéd hátsó bejáratához. Még két szó a munkáról. Egy köszönöm – és belépsz. Kezedben a kis drapp válltáska – most nincs rajta a pánt – degeszre tömve. Tekercs WC-papír, szappan, borotva és más tisztálkodószerek. Két könyv. Írótümb és ceruza, fűldugó, sörnyitó, olló, zsebkendő, kulcs. A pénz az írótümb fedelében véli rejtve magát.

Belépsz a fürdőbe; itt ez kötelező. Leteszed a táskát és vetkőzni kezdesz. Látod: itt a magány határa. Ezer mérföldre mögötted az otthon és messze van még előtted az ismerős vagy ismeretlen sorstársakat befogadó kórterem. Még történhetne csoda... De tudod, hogy nem történik. Hited nem a csodákra épült. Nem megadóan, hanem határozottan nyitod meg a csapot.

Mert te úgy tudod, hogy ebben a sivár kis szobában sem vagy egyedül. Ez hited lényege.

Az Atya gondos szeme kísér. Egy veréb sem esik le a tudta nélkül!

Bár most éppen hogy nem dolgozol, de a számítógépet használod, aminek a képernyőjén jelennek meg a pulton leütött betűk. Lapos dobozon picinyke tévé. Előtte egy írógép-forma – csak nem olyan zajos. Szemben a jobbra lévő, faragott székre helyezett nyomtatóval, ami elég nagy lármával szokott ketyegni. A vállalatod, helyezte ki lakásodra ezt a félmilliónál is többet érő ketyerét, hogy dolgozhass. Így nem vagy betegállományban. Hasznosnak, embernek, családeletartónak – nem eltartott koloncnak – érezheted magadat.

A vállalat jóságosan szemet hűny a tény felett, hogy a géppel olykor-olykor sakkozol, bridzsezel és egyéb játékokat űzöl; most pedig firkálsz rajta. Elnézi, mert becsülettel ledolgozol a napi legalább nyolc órát, sőt, szombaton és vasárnap se pihensz. Hál' Istennek, a kezéd erre még képes! Születik, az eddigieknél gazdagabb az új tervezőprogramod. Az ötletek nem hagytak el, sőt, a kórházi ágyban valósággal megrohantak. Ottani álmos pislantásaidat csak a felületes külső szemlélő vélhette tunyaságnak. Kellesz még a világnak! Ez a hit adja a reményt.

A Szentlélek Úr vezeti gondolataidat, miközben alkotsz. Csakis Ő a tett!

Micsoda értelmetlenség! Egy ilyen derék férfi, és ez, nahát...! Semmit sem javul? Hogy bírja idegekkel? Elrettenve, értetlenül, sajnálkozva, tudatlanul néznek rám – kétségtelenül nem ragyogó látvány, főleg annak, aki korábban is ismert – az emberek. Még utána is félreértene, amikor szelíden mosolyogni próbálok. No, ezzel a képpel szelíden mosolyogni – ez már röhej. Pedig csak mosolyognom kell: Hát emberek! Ti tényleg semmit sem értetek az emberi élet lényegéből? Abszolút semmit? Olyanok vagytok, mint én voltam e tűz előtt.

Hát nem értitek, hogy ez a láng, ez a megégés sem volt véletlen? Most döbbenjetek meg: mindez a szeretet műve! Kétkedsz? 18 évi házasság után már fiatalos szerelmet nem vár az ember. Mindennapos szeretetet igen. Féltőt, figyelmeset, gondosat, mindennaposon túlit pedig csak akkor kap: ha megég. Mindig szeretett a párom, de most valósággal eláraszt a figyelmével. Ennek a számítógépnek a pultján, amelyen e sorokat írom, levélke várt: Puszi Apu, majd jövőnk; légy jól! Hát kaptam én ilyen levelet, amíg egészséges voltam?

Személyesen felkeresett lakásomon a vezérigazgatóm. Elbeszélgettünk, ember az emberrel. Eltűri durva csacsiságaimat is az amúgy türelmetlen barátom. Ismeretlenek és ismerősök hada aggódik, szurkol, talán imádkozik

is értem. Az is, aki eddig csepült, mert talán megérdemeltem. Hát ember! Még mindig azt hiszed, hogy értelmetlen a szenvedés? Ami lehet rossz egynek, többnek, egy családnak, de ugyanakkor ezerből váltja ki a jobbját, a nemesebbet? Lehet nem hinni, amikor nap mint nap tapasztalod embertársaidban a legfőbb jót, a szeretetet?!

***Köszönöm, hogy rokonná válhattam Veled,
az emberként szenvedő Jézussal, a szeretetben!***

MEGMOSOM KEZEMET (LAVABO)

A tanítás után kezdődik a valódi áldozat. Az őskeresztények ekkor vitték az áldozatbemutató elébe a felajánlott áldozati tárgyakat, eredetileg ételeket: kenyeret és bort. A közösen elfogyasztandó javak átvételénél a pap kezét mosott. Jelképesen is, a megtisztulás jegyében, de valóságosan is, higiéniai okokból. Szent, vagyis tiszta helyen feltmentes áldozatot mutasson be az, aki lemosta magáról a szennyet. Ilyen méltóságteljesen egyszerű annak a cseppnyi víznek a jelentése, amit a kisministráns a pap kezére önt.

Az elhivatottság, az egyénre bízott önmegváltás hány példáját mutatja az Örömhír? Siloé tavától a Jordán folyóján keresztül Jákob kútjáig? Vétkezni csak egyféleképpen lehet. De mennyi különböző úton lehet megtisztulni! Íme, Uram, lásd szenvedő tisztulásaimat!

Lemegyek magamtól is – mondtam a mentősnek. Hiszen eddig is hűtöttem-mostam arcomat, vállamat, karomat, kezemet. Nem szabad, nem lehet! No, addig a félemeletig... Ott rogytam volna össze, 13 lépcsőfok után, ahol várt már a hordágy. Egy szuri az egy szál pendely alá. Halvány, csak belülről hallható nénő-zajok és kék ütközések jobbra-balra, a Kedves kezéhez, ahogy a Nysa kanyarog. Minden távoli. Nem aggódsz, belülről mosolyogsz. Nincs már tűz!!! A többi? A többi, most, éppen most – de éles ez a bejárati fény – a többi most igazán nem számít!

Le a pendellyel is! Tessék hazavinni! Majd átemeltek a kék fürdetőkádba. És akkor veszttem bele abba a megmagyarázhatatlan vacogásba.

Csak remegett a felhúzott térdem, az ajkam, a vállam, a mindenem. Majd egy adott ponton minden tremoló megszűnt. Átestem a tüzesek első szertartásán, a sokktalanításon. Kinn is ember voltam, itt is az vagyok. A Forint utcában még nem féltem a tűztől, mert nem igazán ismertem. Itt már nem ijedek meg tőle, mert véd ez a fürdő. Nem vagyok sem jobb, sem szebb, sem okosabb. Csak felvértezettebb. Látod, Testvér! Akik hisznek abban, amiben én is, a lelki sokktalanítást keresztelőnek nevezik.

Emelje fel a bal lábát, úgy ni! Majd megmosom a hátát is. (Erzsike, a gondos.)
Ki tudunk menni? Mert akkor lezuhanyozom a fürdőben. (Irénke, a praktikus.)
Hajoljon hátra, megmosom a haját. Így jobb, ugye? (Angéla, a szorgalmas.)
Álljon az ágy mellé, a lepedőre. Most megmosdatom. (Ildikó, a szakmabeli.)
Béla bácsi. Lemosom, így. Ott mossa meg, itt a szivacs. (Marika, a szégyenlős.)
Nem nyafogunk, hanem fogjuk a szappant. (Jutka, a határozott.)

Más a szöveg, más a segítség foka és hőfoka. Az egyik teérted, a másik magáért, a harmadik a tisztaságért, a negyedik muszájból teszi. Egy biztos: tisztának kell lenned, mert a baci a legkisebb tisztasághiányon is áttör. Testvér! Vedd komolyan a tisztaság fürdőit! Az égési osztályra még a szakorvos is csak a fertőtlenítő zsilipen keresztül juthat be, amint az étel, a ruha, az újság, az ajándék vagy a csak az őrzőhöz beengedett látogató is. A baci áttör! Teljes elfertőződés a következménye! Védjük egymást bűnbánattal, Testvérek! Erzsike, Angéla, doktorok, közösen szenvedők:

Legyen tisztaság!

Ott, akkor, a nyers húsról irányított vízsugár millió tüskét vert belém. Meg kellett lennie, hogy az új anyag, az új bőr éledhessen; fejlődésének útjába ne álljon gennyet hozó baktérium. Lassan megtanultam másként mosakodni. Pedig azelőtt sem voltam tisztátalan. Csak most kicsit nehezebb. Most fél kézzel kell végeznem, mert a másikat műtötték. Most fogat nem tisztíthatok, mert a szám centisre szűkült. Ma pedig haját nem moshatok, mert arcomon a varratok nem engedik. Az ingem, törülközőim megannyi Veronika-kendője. Rajtuk testem sebeinek, hibáinak visszavonhatatlannak tűnő lenyomatai.

Lavabo...! Tiszta akarok lenni, Atyám!

FELAJÁNLÁS (OFFERTA)

Miután hibáit bevallotta, irgalomért könyörgött, elénekelte a dicsőség himnuszát és hitet tett, az ember visszatér magához is. Nem dicsekvőn, nem is a kelleténél alázatosabban, hanem felvetett fejjel és nyílt bizalommal néz az Úrra: Nézd meg művemet és fogadj el! A Te jóvoltodból a Te alkotásodhoz próbáltam adni valamit. Nem feltétlenül testit-anyagit, kenyeret és bort, hanem mindennapi munkámat és szenvedésemet. Remélem, találsz benne termést, Neked tetszőt. Ha igen, úgy kérlek, fogadd örömmel. Ha nem, akkor csak irgalmadban bízhatok és kérlek, add kegyelmedet. Íme, Uram, neked ajánlom, amim van, de nem magamért kínálok.

Miért ment közel a tűzhöz? – kérdezte arcomba nézve a tűzoltóegység parancsnoka. A mentős, fiatal doki néni, a kezeit tördelte: A saját lábán nem mehet le, majd leviszik a kocsihoz! Gyors injekció és néné, néné! Mellettem aggódó feleségem. Majd a kórházban a sokktalanítás. Újabb injekció, hideg fürdő, tiszta ágy. Most tessék elmenni! – és a feleségnek búcsúznia kell.

Uram! Nekem a fizikai tűz nem fáj, bármennyire csodálkoznak is ezen. Az elválás pillanatától fogva bíztam Benned. De távoli érzésként aggasztott, hogy ők hogyan viselik el a csapást. Mi lesz a családdal, a lakással? Minden olyan homályos lett, Uram! Nem fair, hogy sokktalan, ellazult állapotban teszem ezt, de mégis felajánlom Neked a legszörnyűbb emberi érzést:

Uram, szeretteimért a bizonytalanság rettegését kínálok!

Fekszem az őrzőben. A szívi vénáig fűrt cső biztosítja az infúziós betáplálást. Napi 8-10 litert. Ehhez jön még a tea. Mennyit pisilt ma? Hogy áll a folyadékgyensúly? Sokat kaptál folyadékban, folytonosan. Most add vissza! Pisiljél!...Nem megy, könyörgöm, nem megy! Nem tudok fekve, parancsra, adott időre, így ... Parancs szól: ha bemegy, ki is kell jönnie...!

Uram, itt feküdtem békén, halálaidtól mentesen e kényelmetlen ágyon. Most meg iszonyúan megaláznak. Laborleletek kedvéért, tehetetlen voltomat kihasználva megkatétreznek. Lassan tolul belém a székely és a fájdalom.

Uram, sorstársaimért e fájdalmas szégyent ajánlom!

Két kezemen hatalmas pólyák. Vállaimon a rögbi játékosokat idéző tömés. Az arcom szabadon maradt. És jön a mindennapos reggeli kilenc óra. „Óh, lallala” hangzik az ajtóból. Ma a mindig dalos Edit jön. Tegnap a mosolygós Mami volt, aki megnyírt. „Rendetlen itt fenn ez a haj, és fertőző”. Holnap a szigorú, de bátorító Zsuzsa lesz. „A kezeket tessék sokat mozgatni”.

Határozott mozdulattal tépik le a ragtapaszt. Gyors vágás és máris fellazult a kötés, amit most már csak a seb tart. No, ezt itt finoman lefejtjük, így ni! Milyen szép ma a keze! Most szépen megmossuk ezzel a finom kis fertőtlenítővel, megdörzsölve kis gézzel, úgy! Itt most kicsit megcsipkedjük a szélét... Összeszorítottam a fogamat és meg se mukkantam a kezelés során.

Uram, az el nem hangzott jajjokat gyógyítóimnak tudd be!

Végre eljött a boldog hazatérés napja. Felhőtlen találkozás a családdal és pár könnycsepp, amikor szinte rögtön megjelentek az aggódó, szerető barátok is. Másnap kaptam a két hétig tartó epegörcsőt, a tüzeseket fehérjével felpumpáló étrend eredményeképpen. Nem tudtam moccanni se fájdalom nélkül; még a fekvés is kín volt. Közben rám tört az az embertelen, kimondhatatlan viselkedés, a rosszul adagolt gyógyszer miatti allergia. Végül elfogott valami hihetetlen gyengeség, a szó szoros értelmében vett fizikai halálfélelem. Csak egyetlen támaszom maradt: a hit.

Uram, a hitetlenekért fogadd el halálfélelmemet!

Kicsit megváltozott az arcod, fiatalosabb lettél. Tüzesebb, mondom erre. Kisimult a képem, eltűntek a ráncok. Azután múltak a napok, hetek. Látogatóim arca az ajtóban pontosabb tükör volt, mint a valódi. Egyre csak előtűntek a szörnyű, torz hegek. „Apu, a bácsi miért ennyire csúnya?” kérdezte a közértben a kislány. Iszonyatos lelki megrázkódtatássá vált kilépni az utcára és ha ismerőst pillantottam meg, elfordítottam a fejemet.

Uram, elfogadod ezt a kint aggódó barátaimért?

Most folytatódik az ingázás a lakás és a kórház között. Hol egy kis kötözés, hol egy kis szemle, hol egy kis – pár napos – műtét. „Holnap tessék bejönni a kisrutinra; levesszük a vért meg pisil egyet. Holnapután pedig üres gyomorral jöjjön, jó, és akkor megműtjük, ahogy megbeszéltük. Nyolcra, jó?” Jolsvai doktor úr szövegét akár magnóra is vehetnénk: eddig már négyszer hangzott el, ilyen formán.

Az első kettőnél még altattak, mint a nagynál. Előkészítő, bódító injekció, majd „egy szurit fog érezni” – s azután a kába ébredés. De most lokálban megy a dolog, helyi érzéstelenítéssel. Körbe szűrnek a területet nulla-ötös és kettes lidokainnal és utána fűrnak-vágnak-faragnak. Ezt előre tudom és idegesen sétálok a folyosón. Vérnyomásom 200. Mi értelme tagadni: minden műtét egy kis félszszel jár.

Félelmemet népemért ajánlom, Uram!

Begördül a kocsí a szobába: rajtam a sor. Az egyik műtő, Laci vagy Gyula, leveszi rólam a pizsomát. „Csak nyugodtan, Béla, majd segíték! Feküdjön át ide!” Egy szál lepedő van testemen, amikor fejem fölött hátrafelé vonulnak a folyosó lámpái. Majd áttolnak a nyitott lengőajtón és tudom, hogy itt az elkerülhetetlen. Templomi a csönd. Suttogva: „feküdjön át” – és arcom felett már a műtőlámpa.

Nyolc körtéje van. Nem, tíz. De inkább csak nyolc. Rettenetes meleget ad. A kezem izzad a takaró alatt. Nem kötözték le; már ismernek. Arcom köré fátyol tekerve. Kedvem volna nevetni: kis csacsik, úgylis mindent látok a résen, ha akarok. De nem nevetek. Lehunyom a szememet és arra gondolok, miközben a szám szélét tágítja a szike, hogy sikerül-e.

Uram, kételyeimet a tudósok tudásáért fogadd el!

Igen, a tudósokért, mert eddig nem minden sikerült. „A kezeket tessék sokat mozgatni!” – mondta Zsuzsa és a többiek. Tornáztattam, mozgattam, kínoztam. Most pedig két ujjam lassan kaszál a leesett ceruza felett. Jobbra, balra. Megint jobbra, megint balra. Majd újra jobbra, újra balra. Ismét jobbra és ismét balra. Mindig fölötte és nem, nem, az istennek nem sikerül megfogni a rohadtat...!

Kezem lebénult. A kisujjat a heg torzóra húzza hátra és nekifeszíti a melléte lévőnek. Éjszaka fáj és nem találom a helyét. Megborotválkozni? Régen két percbe tellett. Most tízbe. A gombot begombolni, az övet becsatolni, a zsebkendőt elővenni most mind-mind hosszútávú projekt. Nem csak azért, hogy ne vérezzem be. A kezem egyáltalán nem mozog.

Csak nem szitkozódni! Türelmesen kivárni. Majd menni fog...

Uram, türelmemért további türelmet kérek Tőled!

Mielőbb beugrunk hozzád. Ne, kedden még ne jöjjetek, tiszta kába leszek, intem le biztatóan útra bocsátó nejemet. Marika becipel. Tóni letol: miért taxival jöttél? Nem tudtad felemelni a telefont? Jöttem volna érted. Imre bekopog: na, itt vagy végre? Hogy vagy, édes Béluskám? Elszívhatok egy cigit? Béla az ajtót nyitja: majd sakkintunk egyet. A közértes néni integet.

Drága család, aggódó jóbarátok, segítő szakemberek, szenvedő sorstársak, együttérző környezet – **minden hiába**. Nem akarnám én sérteni őket, dehogy! Valójában zavarna, ha még jobban ajnároznának. És ugyanakkor mégis, mégis ott rejlik bennem, kimondhatatlanul: Ti ezt nem értitek. Ti azt nem is sejthetitek. Ti... Nem, remélem, ti sohasem fogjátok érezni ezt! Minden törődés ellenére a magány üvegkoporsóját...

Uram! Magányomat, a kínzót, elhagyott idősekért kínálom!

ZSOLTÁR-3

„Szemeimet, a tűzbe-révedteket most kinyitom
Feléd, hogy örök fényedben újra lássanak.”

SZENT VAGY... (SANCTUS)

Tudod, az egész mindennaposan kezdődik. A vendégfogadás előtti sürgésben szokásos apró sűrűlódások után a család lassan összerázódik, minden elkészül. Amikor a csöngő szól, nejed még egyet simít a szoknyán. Te áttekinted a poharakat – eddig is használtad az egyiket – és sóhajtván felállsz. A gyerekek meg virgoncan rohannak ajtót nyitni. (Máskor nem, csak ha vendég jön.) Sziatok, sziatok. Puszi, puszi. Üljetek le! Mit isztok? Na, csak nem kocsival? No, azért! Hát akkor: isten, isten...

Azután átballagsz az étkezőbe, a gyerekek szobája felé. Vígán társasoznak. A megszakítás – gyertek, gyűjtsunk csillagszórót – nem talál visszautasításra. Az étkezőasztalon ott állnak a raffinált edények. A sokféle finomság színe-szaga megcsap és már oda van készítve a szesz is, hogy főhessen a mára tervezett fondü. Hozzátok a gyufát is – szólsz, és előre örülsz, hogy ezzel a szép formájú, naponta locsolt, speciális karácsonyfával majd lepipálsz, hódítasz, megmutatod. Gyertek csak! Ilyen a fa, ilyen lesz a vacsora, ilyenek vagyunk mi...!

Uram! Téged nem lehet becsapni. Te tudod, hogy szándékom nem volt tiszta. Nem a fának, nem a vendégeknek, nem a család örömének, nem a csillagszóró tűzének örültem, hanem magamat ünnepeltem. Látjátok, ezt tudom én! Már régóta bennem rejtett ez a felszín hangsúlyozó nagyképűség. Képmutató voltam, nem tiszta szándékú.

Szent vagy, Uram, egyenesség és tiszta gondolat Atyja!

Miközben baloldalt indítottad el a szikrákat, ketten jobboldalt tették a gyufát a pálcikák alá. Az egyik robbanásszerűen gyulladt. Hihetetlen, de látnod kell, hogy a láng azonnal végigfut az ágon. Mire eszmélsz – két másodperc, három? – már a következő, szomszéd emelet is ég a fán. Talán volt hangos sikoly is, talán nem. Mire a gyufát a hamutartóba tehetted a tűz máris végigrohant a műanyag függönyön. Merev, kétségbeesett arcok. Csak a nejed eszmélt, elsőnek, és máris tépte le a függönymaradékot. A nyomok örökre megmaradnak a kezén...

Ki innen! – parancsoltad mindenkinek, a drágának is. Hívni a tűzoltókat! – szólt az ekkor még csak gyakorlatias parancs. Mert nem hitted, hogy nagy

baj lehet. De a biztosító csak akkor fizet, ha van tűzoltópapír. Vízet! Pokrócot! Még vizet! Még pokrócot! Hogy a villany mikor aludt ki? Mikor égett el a csillárban a vezeték? A tűz hatalmas fénye miatt nem észlelhetted. Mikor roppantak be az ablakok? Az ajtó és a képek üvege? Mikor szakadtak le a rolók? Mind? Mikor égett el felvonó gurtijuk? Ezt a gondviselési aktust is csak utólag észlelhetted.

Arra biztosan emlékszem, hogy nem káromkodtam, nem szitkozódtam. Az első pillanat eszeveszett félelme után elfogott a határtalan magabiztosság. Majd megoldom, hiszen eddig is a feladatok maradtak alul. Majd én! Fohászkodtam? Nem, csaknem tudott emberi szóra nyílni a szám! Legalább segítségért üvöltöttem volna, de nem tettem. Csak magammal törődtem. Holott ott volt előttem a példa, a Fiú példája, aki a megoldást csak egy helyen kereste. Nem, én akaratos voltam.

Szent vagy, Jézus, alázatosság és bizalom példája!

Sötét, vörös, zilált képek. Az első kabát, az első pokróc, az első szőnyeg elolvadt a tűzben. A második oltáskísérlet is sikertelen. Már sűrű a sötétség, feketén gomolyog a füst, de mindezt nem is igazán észleled. Mert ott van a még megoldatlan feladat, a szuroksötétben felfelé meredő izzó fáklya. Már majdnem kialudt, amikor váratlanul új életre kapott: a konyhában egy bölcs kinyitotta az ablakot. Minden kezdődött előlről. Ámokfutóként dobáltad a pokrócot, öntötted a vizet. De a fa magasan állt, megkötve az ablakhoz is, az aljazathoz is.

A félsz már nem volt meghatározó. Elmúlt a tehetetlen és végtelen düh is. Már csak a feladatot láttad. A tüzet el kell oltani az utolsó szikráig. Különböző a láng beborítja a szobát, áttérjed a szomszédosakra is, majd felfelé csaphat a többi lakásba. Ki tudja honnan vett akarattal meztelen felsőtestedhez ölelted az izzó fát és tíz másodperces küzdelem után lerántottad a földre. Meztelen lábbal tapostad el. Az utolsó izzó parázs lassan füstölgött a könyvespolc felső szintjén. Lábtörlővel, pokróccal fojtottad el előle a levegőt. Közben a kezéd lassan pörkölődött – de már fizikailag nem is érezted. Mire a fürdőszobába rohantál, már hallatszott az utcán a nénó...

Most ilyen vagyok. Csúnyán sérült. De a család, a gyerekek épen maradtak. A tűz nem terjedt el. Mások szerint hagynom kellett volna a lakást leégni. Én ezt nem tehettem, mert arra neveltek, hogy a feladatot meg kell oldani. Nem állítom, hogy okosan cselekedtem. De az első tétova percek után legalább a jóra való akarat vezérelte, amit tettem. És ez nem kevés. Ezért tudok minden testi-lelki bajom ellenére így felsóhajtani:

Szent vagy, Lélek, jó szándék és tett lelke!

HÁLAADÁS (BENEDICTUS)

Az ember legyőzte a természetet... Édes Jézusom, hányszor hangzott el ez a mondat hivatalos filozófiai kiképzésem során! Az ész, az akarat, az emberi összefogás, a... Mit érek veletek ma, hivatalos filozófiára elpocsékolt órák? Jobb lesz tőletek a kezem, az arcom, a vállam? Hát vigasztalhat-e engem, most megégett, gyógyíthatatlan sebekkel éktelenkedő embert az a tudat, hogy a tudomány majd később megoldja?

A szepszist baci okozza. Azt, hogy van, azonnal felismerik (?). Ma még pár napba (!!!) telik, amíg pontos nemét és a védekezés módját meghatározzák. Amikor a szérum elkészül, addigra a bacit másik úzi el. A szervezet reakciója módosul, vagy a nevezett bacilus lényeges változáson megy át természetét illetően. A beteget beoltják, de ez már nem segít. Szűcs főorvos úr kényszer-humorral, elkeseredetten magyarázkodik kérdésekre: Magára csak ránézünk, akkor is hegesedik. Mitől? Mert maga ilyen. Szegény, kedves főorvos úr! Ha én az én szakmámban ennyi bizonytalan faktort látnék, már rég feladtam volna. Borzalmas érzés lehet, hogy valakinek hivatása a segítség és mégsem tud megoldást!

Most itt verem e számítógép billentyűzetet – nyolc ujjal. Pedig vakon is tízzel szoktam, azelőtt. Csak éppen a két kicsi ment át hamlettibe – lenni vagy nem lennibe. Levágják? Mint a Gyuriét? Hát, nagyon picit mozognak! Merevek, kacsák, haszontalanok – kivéve azt, hogy fájnak. A tornatanárnők kedvencei. Még én vigasztalom őket: no csak, ujjat húzunk, kezét tördelünk?

A vállam, a két kéz, a szájam környéke leginkább egy öreg Polskira hasonlít. Itt-ott lepattogzott már a zománc. Már elnézést a kifejezésért, de egyszerűen rohad. Szegény, kedves Tóth doktor néni, kezem aggódó és szerető operálója! De tiltakozott mindig e csúnya szó ellen! És mit tud tenni az orvostudomány fekélyügyben? Semmit! Ha megoldják, akkor pedig jön az aids vagy bármi más. A nemes tudomány lehet, hogy felemel, de nem vigasztal és nem ad reményt. Azt másutt kell keresni. Én, azt hiszem, megtaláltam. Hogy hol...?

A franc ebbe a vekkerbe! Még várhatott volna. Igaz, a szabiról visszatérő közértesek ilyenkor, reggel fél hétkor, már amúgy is zörögnek. De azért jó volna még szundizni egy sort. De nevettem mindig a Drágán, aki így szokott ébredni! Egy éve még – annyi sem – én virgoncan tértem az eszemhez ötkor, s már keltem is volna. Zavart, hogy nem tehettem miatta. Talán most egymáshoz edződünk?

No, mindegy! Most jön a tortúra. Irány a fürdőszoba. A dolog viszonylag egyszerű. Végy egy darab 9-es méretű kesztyűnek megfelelő nejlonzacskót. Húzd az amúgy steril (?) pólyával burkolt kezedre és szappanozd be. Egy a

száz ellen nyertél, ha a szappan nem esik ki a mancsodból. Mert akkor csúszkál a kádban, be a lavór alá. Egy a négyhez adom, hogy a nejlonzacskó ilyenkor lukas és a kötés elázik...

A fürdőt – bár nagyon szereted – mostanában nem kultiválsz. Hát persze. A hegek viszketnek utána. Ezt elkerülheted a nagyon brávós 'x' kenőccsel, aminek egyetlen baja, hogy utána mosakodni kell... Azért lassan-lassan – a szó szoros értelmében – kivakaródsz a kádból. Nejlonzacskó balra. Törülköző csupa folt, bele a vödörbe, biopont rá: az első pont tehát megvón.

A második... Dönthetsz, hogy pengével vagy géppel borotválkozol-e. Mindkettőnek megvan a maga pici előnye. Ha pengével, akkor a hegek szélét bevágod, mert hiszen az arcod simasága egy téesz-parcelláéval vetekszik. Így nem lesz szőrös: a vérnyomok miatt fognak megnézni. A gép – otthagya. Ekkor veszed a csipeszt, hogy dél-bantu módjára fogóval szőrteleníts. Ekkor minden viszket.

Most megpróbálsz rendbe tenni az ágyat, mert buta vagy, mert tudhatnád már, hogy ekkor reped be az ujjadon a heg. Szóval kiütözik a vér, míg az ágy marad. Természetesen ezután nyúlsz a fehér nadrágod és inged után – nyár van – és az eredmény nem kétes. Különben is ezzel a kézzel felhúzni egy mai inget, vagy begombolni egy mai nadrágot...

Hát ki érti ezt? A fürdőszobai kistrádióban kimerült – már megint; mindent nekem kell észrevennem, pótolnom? – az elem. Most vágtam meg magam, miközben dúdolok, ezzel a száznak nevezett nyílással, dúdolok, de jé, mit is dúdolok? Azt, hogy... Ha jártál valaha a kilencesen a Majorban, akkor nem ismeretlen. Azt dúdolom, hogy: „Hálát adok, mert itt a reggel, hálát adok az új napon...”

Van miért hálát adnom. Nem múltam el az éjjel, mint sok égett sorstársam, hanem az múlt el tőlem. Reggel a kedves érdeklődése fogad: hogy aludtál? Ha a gyerekek ébren vannak – nyáron ez kizárt – akkor vár pár puzsi is. (Telis-tele van ezzel a szájuk.) Most még nehéz a készülődés, de vár már az új nap...

Hálát adok, Uram, a reggeli új reményért.

Negyed nyolc. Nem, itt igazán nem illene elmondanod... De ez is emberi, ez is ágostoni. Kezed miatt sajnálsz már, hogy nincs nálatok bidé. Pardon, de ez is az égés mellékterméke. A papír nem esik a kacska kézre... No - a behabzsolt puszik után - irány a Lada. Igen, mit gondolsz, azt azért még - felelősséggel, lassan, tudom vezetni. Csak a kiállítás, amikor tekerni kell erőből a kormányt, csak az nehéz.

Megkönnyíti mindezt a jóakarát. A két kisöreg – az autószerelők – közül mostanában Ballagi úr volt itthon (Csabányi úr szabadságon). „Ne tessék aggódni, fenntartjuk a helyet; ide könnyű beállni! Mit segíthetnék, kérem

szépen? No, ez csak természetes...!” Szól az emberi dallam az újonnan beszerelt rádióban is – de hiányzott a régi kocsiból! – „mint híd a zavaros vizeken...”. Most Ballagi úr volt az én hidam.

Pontosan fél nyolc, amikor a Margit hídhöz érek. Nyolckor, vagy előbb, Mami levágja a kötést – „de csúnya, nem vigyázott rá?” – és a két kéznek nevezett húskolonc a fürdőbe merül. Fertőtlenítés után a kötés, majd át a fizikóra. Kati – „Szólítson így!” – a tornatanárnő (vagy utóda, Marika) nőiesen gyengéd, igen tiszta kacsójába veszi a kezedet. Fél kilenckor már az Isten irgalmazzon...

Gyógyulásod érdekében e kedves, törékeny hölgyek sokat megtesznek. A hegtől nem hajlik alapízületből az ujj? „No, majd segítünk. Kicsit most megnyomom.” Szelíd mosoly, majd folytatódik; „Sziszegjen, ha úgy érzi.” „Akkor abba tetszik hagyni?” „Nem, azt nem, de úgy mégiscsak könnyebb.” Török, nyüvik, megdolgozzák keményen, hogy nevének megfeleljen, a kezet.

Most, a számítógépnél, sajog az összes ízület. Az arcod viszket, a válladat vakarod s felkapsz egy fél lapkát – máris vérzik itt, vagy ott. Most a szájad széle szakad be, felállva pedig feszülően önti el a vér combodon az adó, a donor – ahonnan a bőrt levették – helyét. Itt kis kapirgálás, egy odakapkodás, egy felpattanás, egy kirohanás, most tükör elé, most letörölni, most bekenni, most levenni.

Most pedig figyelni. Kijavítani, átírni, megfogalmazni. Jön a Marika! Hát felfogod ezt? Mikor még nem voltál sérült, akkor az írógépet verted itthon, már 10-11 tájban is. Az volt a munkád. Most ugyanazt teszed, csak éppen egy fokkal magasabb szinten; számítógépes szövegszerkesztővel. Hiányolta is Kati, Szilvi, a két közértes: már nem kattog, most már csak csipog. (Pszt!!! Meg ne hallja senki, ilyenkor a játékprogram fut...! Pszt!!!)

A torna után dolgoztam, sőt, vásárlás ürügyén már emberek közé is merészkedtem. A napok nem teltek hiába. Nem dicsekvésként mondom, de nem is szerénytelenül: az égés után egy hónapra elkészült angolnyelvű előadásomat ott kint a szakértők elfogadták. Marika, a programozó mindjárt jön, hogy megbeszéljük. A mai nap is fontos!

Hálát adok, Uram, a déli új hitért.

Csöngetés. Ezek szerint mindjárt kettő, hiszen Marika oly pontos. Bent vár az az újság... Ezt ki kellene tölteni... Azt alá kell írni. Elviszem, felveszem, sokszorosítom, elintézem. Most pedig a programok. Azt úgy kellene, ez itt hibás, amaz amúgy célszerű. Mindebben az egyik oldal a szakma. A másik, ami nekem az előzőnél fontosabb, Marika törődése.

„Leszázalékoltatja magát?” – így Mami, a műtőshölgy. Mi? Hiszen nem is vagyok betegállományban! D. doktor úr – alá kellett írnia az első papírt – meglepődött. „Mióta laknak itt?” „Tizenkét éve.” „Még nem is hallottam

magukról. Hiszen szép kis pacientúra!” Kedves D. és egyéb doktor urak! Én tudok hálát mondani azért, hogy Ő és a két kölyök évek óta egészséges.

Az idő lassan előremászik. Az utóbbi időkben erre nehezen figyelek, mert a karóra helyét egy hatalmas heg foglalja el. Fél négy; még lelkesen dolgozok. Négy; itt már tényleg beiktatok egy játékot. Fél öt; mindjárt itthon lesz a Kedves. Most a gondolkodtatóbb munkáról áttérünk a lazábbra: a kézikönyvet, amit eredetileg angolul írtam, fordítom magyarra.

Persze mindez csak vázlat. Mert barátaidnak te csak Béla maradtál. A Kati tízkor csenget: „Ha kell valami telefonálj tőlünk és: feladhatom-ide-hajjonnának?” Férje, a második Béla, zeneművészhez méltóan váratlan időpontban lép színre: „No mi van kicsi fiam, feljöhetek, sakkintunk egyet?” Majd előbb-utóbb előkerül Imre, az aggódó: „Mindennap meglátogatlak, figyelemmel kísérlek, hogy vagy Béluskám?”

Ezután Zsóka hoz Erdélyről egy újabb, fájó cikket; „Olvastad már? Csak azért hoztam...” Közben a kulcsot elhagyó férj itt ül nálam. S ez nem ürügy, mert ha volna is kulcs, Tóni akkor is bekukkantana e tájban. Gizi óhajtja reprodukálni az aksimat: van akkumulátor-töltője. Szabolcs adja új verseskötetét, dicsekedve Somával, megnyurgult fiával. Márti, harmadik Béla, Tamás, Fecó, mindenki más...

Jönnek. Segítenek. Ami a legjobb: kérnek! A hajdani Bélának ismernek el. „Te! Rossz az ajtó. A kezeddal nem. De legalább megmutatnád?” – így a szomszéd. „Neked is volt Daciád. Mit jelent az, ha úgy tesz? Megnéznéd?” – kérdi a másik. Negyedik Béla, az unoka öccs, ismét megkér: „Felvennéd nekem ezt a lemezt?” Fecó: „Az öcsém úgy döntött, hogy ilyen hivatást vállal: mit szólnál a helyemben?” Péter: „Most kimegyek az NSZK-ba. Van valami tanácsod? Te már jártál ott...”

Hálát adok, mert itt a délután. Nekem fontos, hogy kicsit hasznos lehetek másoknak. De nem mindenki kérni jön. Aki kért is, az is meglátogat máskor, csak hogy lásson, érdeklődjön. Lám, itt volt B. Jóska is és Matók Gyuri, volt főnököm, szegedi piarista. „Most pont olyan a szemed, mint a Maklárié volt...” Istenem, drága Makesz tanár úr. Ilyet még az életben nem hallottam!

Hálát adok, Uram, a mindennapi szeretetért.

Majd elérkezik az este. A számítógép hat után már valóban játszómasinává alakul át. Mecsa döngeti leginkább, ha nincs Hols Nilgerson vagyis Nils Holgerson vagy mi. Ha én nem vagyok kedveszegett, buta, fáradt és arrogáns, akkor meghitt meleg fészekké válik a nagyszoba. Hatalmas, kettő hússzor egykilencvenes franciaágyán elterpeszkedik előbb a két gyerek, majd az egy nej, végül talán magam is.

Nem ez az ideális megoldás, persze. De ekkor elhangzanak – a mai kor sajátos jellegének megfelelően magnótól, számítógéptől, tévétől kísértén – a

fontos dolgok is. Megvetsz, Testvér? Én mindig csodáltam Édesanyámat és barátnőit, hogy miképpen voltak képesek egymással keresztbe trafikálva, zajosan, méltatlan helyeken megbeszélni azt, amit súlyos szavú férfiak, bor mellett, életnek hívnak.

Ekként két 'Szomszédok' között megtudom, hogy fizikából lehet, hogy csak négyes lesz, de értsem meg... (Ötös lett). A 'Kékfény' előtt pénzt kérne arra... A filmből nem sokat hallok, mert ilyenkor jön el nálunk a kommunikációs korszak. De eltévedtem, bocsánat.

Uram, bevallom, hogy a szentmise alatt is elkalandoznak gondolataim.

Dolgokra, amiket mi emberek mindennapi létnek nevezünk. Te pontosan tudod, hogy a szentmise közben is izgat az a számla. Azt, hogy izgat, kinek mondanám el inkább, mint Neked, Atyám. Bár nem Hozzád címeztem a gondokat, hanem az adóellenőrhöz. Jaj, Uram, hálát akartam Neked mondani és most fecsegek...

Szóval az este. Együtt van, van és együtt, a békés kis család. A sötétnek nevezett éjszaka közeledik. Lány csókkal búcsúzva tőled ismeri el ezt a tényt a két gyerek. Talán még halkán szól a tévésport. Zaját bizonyára elnyomja a zuhany dübörgése: a Csillag szertartása. Tévésport ki, a mindenkori legnagyobb női énekes magnószalagja bekapcsol. (No kié? Hát ki lehetne? Billie Holliday mélyvörös hangja szól.)

Mi történik? Ha egyéb regényeiből ismered, talán meg sem érted. Pontosán az, amit Updike mond az „Udvarolok a feleségemnek (Wife wooing)” csodálatos novellájában. Várt ajándékot nem érdemes adni... Mi történik? Amikor sokat vársz, akkor csalódsz. Amikor nem is figyelsz oda, akkor váratlan meglepetés ér. Ennyi, gondolom, elég is kíváncsiságod kielégítésére.

Véget ért egy nap, megint. Hálát adok, mert itt az este. Pedig csak most dúdoltam: hálát adok, mert itt a reggel. Jesszusom, de gyorsan múlnak a napok, a hetek!

Hálát adok, Uram, minden egyes napodért.

ÁTVÁLTOZÁS (TRANSFIGURATIO)

Kedves barátodat, mondjuk névnapján, megleped egy üveg borral. Felesége virágot kap, a gyerekek pedig csokit. Literes asztali fehérét viszel? No nem! Az alkalom ünnepi; kiteszel magadért – amennyire tőled telik – és keresed az ő ízlését. Keresed a barátságát és meg akarod tartani magadnak. Ünneplőt öltesz, a legjobbat viszed, és cserébe magad is örömet vársz.

Lassan érett az arcom, amiért a mondás szerint x tíz éven felül felelős vagy, utálatossá. Mások talán még nem látták mögötte az egysíkúságot, az unalmat, a közeledő közönyt. A nap-mint-nap ismétlődést, az újíthatatlanságot. Ifjúkori barátnőm jóslata – harmincra szép kis tokád lesz – nem vált be. De csak szeretném azt hinni, hogy azok a ráncok a szemsarok körül a humor mutatói. Frászt!

Nálunk elterjedt a rossz szokás, hogy a vendég által hozott finomságot a házigazda eldugja, elteszi más alkalomra és pusztán a magáét kínálja. Holott a hozott ajándék kötne össze leginkább, ha az szerető, értő szakgonddal kiválasztott. Mesteri választék abban az értelemben, hogy megfelel a téged fogadó ízlésének és egyúttal te is kedveled. A jó ajándék – kapocs.

Ne menj vissza! – próbáltak feltartani. Én pedig berohantam és a két polc közötti utolsó parazsat is megfogtam. Minek? Jézusom, minek? Hiszen a sarkon szólt már a néné! Halálos fáradtan és halálos tudatosan vonultam a fürdőbe. A tükör, igen, a tükör. Rózsaszínes foltok a kezeken, vállakon. Kifordult kesztyű az ujj, mikor lejön róla a gyűrű. Az arc – csillagháborús, szürke pléhmaszk.

Most hadd tegyek fel egy kérdést! Szerinted az általad a barátodnak vitt ajándék ugyanazt a minőséget jelenti, mintha magadnak vettél volna egy finom üveg italt, vagy ha ugyanazt ő maga szerezte volna be saját magának? Nem több-e, nem más-e az a rítussal párosult valami, hogy te elviszed, ő elfogadja, majd visszakínál vele? Kapisgálsz már a lényegét?

Szilveszter. Nyögve jelzem, hogy nem kapok levegőt. Rákötnek az oxigénre; riasztják a gégszt. A szemorvos közli: „Ne ijedjen meg! A szeme öt napig beduzzad: addig vak lesz.” A kabarét így csak hallgatom. Bezáródó szemeimen át még látok egy-egy részletet a tévéből is, amint az utasításnak megfelelően – segédlet nélkül – kezelem a gégemetszést-mentő inhalátort. Milyen lehetek most?

Az emberek egy része úgy hiszi – hitüket tartsd tiszteletben, hogy a Tiéd se szenvedjék kárt –, hogy a földi világot, a mindenséget, egy mindenható örök Szellem teremtette, akit köznapien Istennek hívunk. Ő az örök szeretet,

az abszolút barát. Az Őt felismerő véges ember mindig kereste a megfelelő áldozatot, tiszteletadásának legkifejezőbb módját.

Azért sem leszek vak! Már másnap erőltetem szememet. Marika, mondom a legtürelemesebbnek, itt nem takarítottak. Az a valami rács a fejem felett pókhálós! (Nem volt az.) Január elsején este, könnyező pillákkal próbálok sandítani a tévére. Nesze neked szemész! És te sem fogsz torkot metszeni, gégész! Minden rendben! óvatosan, ne lássák, kilépek az ágyból, ahogy az infúzió köteléke engedi. A tükör csak két lépés...

Egészen természetes, hogy ezt a módot az asztalnál találta meg, mint tette Krisztus is, az utolsó vacsorán. Az asztalnál, ami nem közönséges bútordarab; amit oltárnak nevezünk. Amióta tudatosan él az ember, azóta áldoz fel ajándékot az oltáron. Ételt és italt. „Jót s jól” mondta a magyar költő, és hiszel neki. Káin és Ábel áldozatának eltérésén tapasztalhatod a különbséget.

Valami hihetetlenül ocsmány, undorító mocsodék néz velem szembe. A túlzás nélkül kétszeresére nőtt (amúgy sem kicsi) fej. Dagadt, széles, idétlen. Vízfej. A negyedcentis, kemény, füstös-fekete kérget itt sárga gennycsíkok, ott vörös vérerek tarkázzák. „Ne tessék vakarni, mert úgy hegesedik!” A fekete-vörös-sárga német színeken át utálatosan göndörödik elő – Jézus segíts! – a hófehér szakáll!

Könnyebb megérteni a külsőt. Barbár, véres, gőzölgő? Az áldozók mámoros dühétől, ölni vágyásától, eszméletvesztésétől kísért? Vagy csak egy megadó kis gida halálfélelmet síró mekegése hallik? Még az sem. Szelíd, csendes, fehér-pihényi, nagyon tiszta ostya: picinyke, forrongásoktól megkímélt kovásztalan kenyér. Cseppnyi, nem-vizezett, nem-cukrozott, szőlő-látta bor.

Azután a tisztulás... „Mutasd meg magad a főpapnak!” Itthon ülök a karosszékekben. Elöttem sör és sóspálcika. Barátok, látogatók hada udvarol nekem. Nem is ezt teszik. Ők mérsékeltek, józanok, visszafogottak. Csak pusztán örülnek annak, hogy megvagyok.. „Mintha fiatalodtál volna” – és ez nem hízélgés. A tűz – úgy tűnik – elmosta a ráncokat. Feszes, rózsás, fiatalos az arcom. Sziaatok!

Te jó vagy, barátom, azaz másokért áldozatra kész. Mit adhatsz másnak? Egy-egy nemes – véisd eszedbe, fontos ez a szó: nemes – étel és ital áldozatot? Mit adhatsz, Barátom? Véres, hangos áldozatot? Vagy netán a legtöbbet: az életedet? Hányszor? És mond: az egyszer kiért? Kiért változnál át mindörökre és kiért adnád oda egyetlen életedet?

Sziaatok! Eljött az első reggel, az első dél, az első este. Azután a második. Amikor még csak egy halvány kemény fonal jelent meg arcomon – a kezemre annyira nem

figyeltem. Az ötödik nap, a hetedik, a tizedik... Jézus úr! Hát lehetséges ez is? Hát mivel érdemeltem én ezt meg? Mozdasd a kezedet, akkor nem bémúl meg! Mozdattam, imádkoztam, sírtam. Most pedig arcom, kezem, vállam csak heg és heg!

A keresztény áldozat lényegén nincs mosolyogni való. Grandiózusabbat hit még nem talált ki. A tartalom és a forma addig soha meg nem valósult abszolút egysége. Most még mindig a forma: a falatnyi kenyér és a cseppnyi bor. Az ember két, mindig kedvelt, szeretett, vágyott, nélkülözött terméke. Amit az ember büszkén mutat, mint amiért verejtékével dolgozott meg.

Hiszen ez iszonyatos! Kisebbik lányom elidegenülten néz rám. Ez volna az apu? A nagyobbik hősiesebb. Elfogad, de nem sandít oda. Ilyen vagy, de látni azért, most, nem akarlak. Barátom betévedt a kórház folyosójára; ott ténfergett. A WC-felé menve szólítottam meg. Döbrent arcát sohasem fogom elfelejteni.

A mise alatt a picinyke kenyér és a csöppnyi bor – így hiszem én is – Istenné lényegül. Tökéletes áldozattá. Nem véres, nem hangos, nem mást túlűvöltő, még csak nem is érthetetlen. Saját magát adja? Hiszen véresen csak egyszer tehetné. Így, az isteni lényegét ostyába, falat borba oltva mindennap, mindenütt. Emberi módon, velünk közösen. Hiszen a kenyér és a bor mi is vagyunk!

Átváltozok, Pajtás, átváltozok!!! Te légy e hír első fogadója és osszad meg velem kérlek, örömet! Hozok Neked, pajtás egy jó flaska igazi bort. Meg pici sós ropit, burgonyapelyhet, zabmismást – ahogyan akarod. Pajtás! Ma és itt – hejj, ma és itt – picit ünneplünk! Nézd, átváltozok! Kezdek tiszta lenni! Lanyhadnak, lassan, a hegek, lásd! Még rondák, fujj! De itt a letisztulás. Itt!!

Lehetne másként? Miféle áldozatot akarsz, ember? Egyáltalán semmit? Akkor..., hogy lehetsz ember? Magadat teszed legfőbbé és látod végtelen képtelenségedet. Az ember áldozatot hozó állat. Megpróbálja magát adni. Életét, szenvedését, munkáját, tudását, érzelmeit – mindenét – parányi morzsaként és cseppnyi italként hozzátenni a teljes kenyérhez és a teljes borhoz. Így válik a tökéletes áldozat részévé.

Illyés Gyula mondta: Doleo, ergo sum. Fájok, tehát vagyok. Szegény, szegény nagy Gyula bácsi! A fájdalom tárgyát érezted, de a miértjét nem. Mert hitedet a végesben kerested. Én boldog vagyok, hogy átváltozásaimat az Úr megengedte az oltár elé vinnem és remélem, hogy kegyelme által az tiszta lelki áldozattá is válik. Mert az egyetlen igazi áldozat ott van az oltáron.

Én is fájok, tehát áldozok, Uram!

ÚRFELMUTATÁS

Azon a bizonyos csütörtök estén így szólt:

'Ez az én testem. Ez az én vérem.'

Testvér! A mise legszentebb perceiben minden szó hallgat. Nekem se illenék szólnom. Nem is tenném, ha Urunk nem szólított volna fel arra, hogy áldozatunkat kössük az Övéhez. Nézd, én ezt a tüzet és szenvedéseimet az Ő általa rám mért keresztként fogadtam el. Nem állíthatom, hogy mindig türelmesen, mindig megadóan, mindig Őt megértő módon viselem el. De szeretnék úgy tenni! Szeretném piciny keresztemet az Övéhez kapcsolni, ha kegyelme engedi. Ezért ne botránkozz meg, kérlek, ha ebben a pillanatban nekem a saját keresztek, a műtétek jutnak az eszembe és magamban az Ő szavait ismétlem: Ez itt a testem és a vérem.

Szépen átteszed a popsidat a műtőasztalra. Közepén kéttenyérnyi vizes géz, valamiféle elvezetéssel. Testedre zöld, vastag lepedőt borítanak. Miután a Laci is kiment, egészen magadra maradtál az el nem nyomható félelemmel. Hát hány agyad van és melyik uralkodik? Az egyik, a hangosabb, a tudatosabb, azt súgja: nincs mit félni. Megkímélnék a fájdalomtól; csak szólnod kell és jön a lidokain. A másik, a halkabb, lázít.

Nemcsak a fájdalom számít, ami a műtét után majd úgyis határtalanul tör rád, ha elment a szurik hatása. De a tudat, hogy vágnak... Jó lenne már túl lenni rajta. Miért nem jönnek? Fog fájni? Jaj, el fogom viselni; nem hozok szégyent magamra...?

Feletted a már ismert, trapezoid lámpa. Jé, szinte mindegyik körteborító repedt. (Később az orvos egészen meghökkent, amikor mondtad. Ők nem látták a te szögedből...) Balra egy ormótlan cső levegőnek, vákuumnak. Meg egy harmadik csatlakozás, a kék: "sauerstoff". Hogy elfelejtettem németül! Ja, otthon megnéztem: az az oxigén. Miért nem jönnek már? Még csak távoli suttogást sem hallani. Baj van? Magas volt a vérnyomásom, mielőtt idehoztak. Most beszélnek meg, hogy mit és hogyan vágnak?

Ilyen későn? Miért nincsenek már itt!?

Azután baloldaladon meglendül a műtőajtó. Egymásután libbennek be rajta, halkan, alig csak suttogva a szereplők. Mintha éteren siklanának, olyan távoli mindez. Mindegyikük arcán zöld maszk. A két orvos már kint bemosakodott. Most kesztyűs kezüket az ég felé fordítják, szinte megadják magukat. Kedved volna nevetni, mert mintha félnének valamitől. Félnék is: a fertőzéstől – hát nem nevensz. Csak éppen bevonulásuk olyan, mintha Síva érkezne. Egy pillanat alatt sapka kerül a fejedre.

„Emelje a fejét!” – hangzik és máris lepedő terül az arcod köré is. Koherrel – rugósan záró ollószerű valamivel – összecepsítetik itt is, ott is. Már csak szűk lyukon látsz ki. Újabb lepedő kerül a testedre is. Nem, nem kötik meg a kezedet, mint vártad. „Helyezze a teste mellé” – hangzik. Könnyű mondani, de ha a csukló nem mozog, akkor ez is kín!

Ha nem félnél, a most bekapcsolt műtőlámpa hőjétől akkor is csorogna rajtad a víz. A hegek ilyenkor meglehetősen viszketnek. „Nulla-ötös és -kettő ...pampam..., (nem érted miket), kérek!” Ez lesz a fájdalomcsillapító. Kettőt is? Naná, a feles tíz perc múlva elszáll és akkor nézhetünk. Hát még én – gondolom – ide a kettésekkel! Csak halk matatást hallasz és csak némileg bosszant – kedvéért van, – hogy átveszed a polc szerepét is. Fejedre, melledre, combodra helyezik a 'szerszámokat'. „Ne tegye ide a kezét, lelöki a dobozomat” – mondja Mami, amikor mellemre akarom kulcsolni helyét nem találó jobb kezemet. Azután csend. Irdatlan nagy csend. Nem suhognak a ruhák sem. Minden végtelenül, de végtelenül mozdulatlan.

És akkor megszólal Donát tanár úr:

„Kezdhettek?”

Összerándul a szíved: hol, hogyan?

Felmegy a vérnyomás, az amúgy normális, 210-re.

„Kezdhettek?”

Kezdjük! Akkor is kibírom...!

Elkezdtek...!!!

„Most egy szűrást fog érezni, majd újabbakat. Beadom a lidokaint.” – mondja az operatőr, de mire kimondta máris beléd feszül a tű. Elégé keményen, bár a doki finoman próbálja adni. Csakhogy ennek éppen az a lényege, hogy feszítsen. No, az első hamar bement és máris lökődik mellé a következő. Ezt már kevésbé érzed, hiszen az előbbi máris hat: tényleg csak hangyacsípésnyi szuri. Mint a vásárban a késdobáló, jobb arcod körül lett hajigálva kettésekkel. Hánnyal? Ugy vélem, van tízen felül. Volt az húsz is, talán, amikor az operatőr így szólt: „No, most a feleseket” – és kitömté a közepét is. „Uram, szóljon a legkisebb fájdalomra is! Nem kell itt szenvedni” – mondta. Kivéve persze a szurit. No, az is elviselhető – bár ott a szájnál...! Hmmmmmmmm...! Amikor az ajkadba szűrják ezt a sz...t és az elkezd mérhetetlenül feszülni, mintha méteres luftballon lenne... Tágul, most kicsit beljebb nyomják, megfészkelik, arrább lökik, újra tágul, bővül, feszül – na, végre kint a tű... No, ez megvolna. Most mi jön, vajon?

Hidd el nekem, ez a technika csodálatos! Négyet-ötöt, keményet ütnek a jobb arcod szélére. Nem is ütés, inkább csak nagyon határozott, mély, hirtelen induló nyomás ez. Később jöttél rá, hogy eközben a szike már fel is

szántotta az arcod közepét, fura cikkcakkban, de határozott mozdulattal. (A cikkcakk, gondolom, a hosszú egyenes heget akarja kiküszöbölni, ami könnyebben fertőződhet és hajlamos a kinyílásra. Gondolom.)

„No, most lehúzzuk a heget! Fogót kérek!” Hát ez az; ettől féltam. Amikor letépi a vadhús-szeletet az arcomról. No, ez rettenetes lesz! Most megfogja. Előbb csak alányúl valamivel. Nem, nincs rántás. Lassú, de határozott és folytonos mozgással feszül felfelé valami az arcomon, mintha – ennyi az érzés, csak picit feszesebb – ragtapaszt fejtenének le. Már el is távolították a függőleges heget. (Milyen lehet, így? Nem láttam.)

A rossz érzés ezután jött. Az arcról, jobboldalt, feltépték az egész bőrt. No nem úgy, hogy körbe is vágták, hanem úgy, hogy valamivel alányúltak. Hát ezt nevezik bőrmegforgatásnak! Köszönöm! Bár, be kell vallanom, inkább csak a tudat zavar, mert fájdalmat egy cseppet sem érzek.

Az egész – a szuriktól kezdve, ami kicsit hosszúnak tűnt – alig vett igénybe öt percet. „Milyen ez a fonál? Ahá, az jó. Hogy a nulla-négyes anyaga jobb? Eegen, csak az picit vastag. No, lesz akkor öltés?” Nem láttam, csak gondolom-formán éreztem, hogy a segédoperatőr kifeszítette balra a felrántott arcbőrt, hogy befedje a hegeltávolítással keletkezett egy-másfél centis rést. Az operatőr öltetni kezdett és mindig szigorúnak ható lényegével – látszólag – teljesen ellentétesen dűnnyögni kezdett, sőt, egy féltréfát is megeresztett. Hiába, fércelni nem lehet rosszkedvűen!

Nem is lett volna baj, ha el nem érkezik a szájszélhez. „Ümmmmmm...” - nyilvánítottam határozott véleményt a sokkal élesebben megfogalmazott öltésre. „Rendben, uram; feleseket kérek!” – azonnal az operatőr. Kis szurik – az első még csipett – és folytatódik a varrás. Később az arcomat látva nem csodálkoztam, hogy ez vitte el a műtét legtöbb idejét. Képem mint a sündisznó háta. „Szikét kérek” – hangzik szikárul. Majd az utolsó madzag is helyére talált. „Uraim, köszönöm!” – így az operatőr. „Hm khöshönhöm” - motyogom a szám szélén, mert ugyebár feszíteni nem szabad. „Egészségére!” – mondja Donát docens úr és kiballag a műtőből.

S rövid ideig megint egyedül, amikor a pici fájdalom és a nagy feszültség már csak emlék. Azután jön Laci. „Nem mozgunk ám, most szépen kiszabadítom. Nem ül fel még!” Majd odatolja a mozgókocsit: „Most lehet áttelepedni. Megy? Segítsek?” Megy. Egy szál lepedő; visszafelé suhannak fejem felett a lámpák; „leeresztem az ágyat, hogy ne kelljen kínlódn; no, most átgördülhet, jó?” „Jó!” Hanyatt fekve, a szobatársak részvététől kísértén várok. Várom a fájdalmat.

Előbb azonban az ebéd jön. Szigorúan csak folyékonyt, szigorúan csak csövön. Majd „ma aludni fog, ki ne menjen”. Az alvás csak nem jön és kilopakodok a WC-re. Azután megérkezik az első hullám. Csípésszerűen tör rá arcom jobb felére. Még tartom magadat. De két óra után csengetek – ha

szabadna; mutogatok az arcom felé – mert pár napig nem is beszélhetek. Azonnal megértik: „Fájdalomcsillapítót?” Hevesen bólogatok. „Be tudja venni?” No, a trükk, hogy megint fenékbe szúrjanak, no ne...! Bólintok.

Bepréselem ajkam bal szegletén a kapszulát. Csövön szívok rá, amikor már le is nyeltem, de akkor is fel kell olvasztani, na! Most fog el az álom. A peremén még felteszem magamnak az első fontos kérdést: mikor fognak vajjon hazaengedni? Majd a kevésbé kellemes másodikat: és mikor fogok visszajönni, a baloldalra? De szerencsére a válaszok előtt átlibegek a kábulatba. Az előkészítő valójában utóaltatóként is hat. El az operációkkal, a gondokkal, a munkával, a családdal, a barátokkal, az orvosokkal, a focival, a televízióval. Minden elmosódik. Ez, ez a jó; ússzunk el. Picit most megértem a narkósokat. Ússzunk el. Távolodjunk el... Megműtöttek.... Túl vagyok..... Majd... Talán... Holna.....

MEGEMLEKEZÉS

A ködös, bágyadt álomban megjelent előttem Édesanyám arca. „Jól vagy, fiam?” – kérdezte anyu, és én bólintottam. Azután Apu ködlött fel. „Talán mégis lesz belőled valami” – idézte a fiúgyermekkel kapcsolatos szülői intést és szürke, nekem mindig keménynek tűnő szeme mintha mosolygott volna. Majd kedves tanárain jutottak az eszembe, akik türelmesen próbálták magyarázni nekem, értetlennek, a test és a lélek harmóniáját. A félébredés határán pedig felöltött előttem a Regnum. Sohasem mondtam senkinek, hogy jórészt neki köszönhetem azt, hogy nekem a fájdalom nem volt panasz. „Maga hagyná a fejét is leváogatni, akkor sem szisszenne” – feddett az operáló orvos. Neki roppant fontos lett volna tudni, hogy mikor és mi hol fáj. Az idegek miatt. Drága doktor urak! Nem tehetek arról, hogy picinykét bírom a fizikai gyűrődéseket. Valahol megtanítottak erre...

Uram! Szeretettel emlékezek meg (elhunyt) szolgálóidról...

MIATYÁNK (PATER NOSTER...)

Testvér! Kérlek ne a hangnemet nézd a következő szakaszokban, hanem a lényegét. Mert engem is sokáig szavak ringattak el ahelyett, hogy a tartalomra ügyeltem volna. Tehát:

Felőlem fűrhatják feleik fifikás fejeit furcsa-fogalmú, ferdeszavú filozófusok. Ha kinézek az ablakon, csak így egyszerűen, nem bölcselőként, és látom a muskátlit, hallom Pityut, a rigót vagy a picit felsírni a szemközti erkélyen, akkor tudom, nemcsak sejtem filozófként, hogy a Szépség – Egy. Az a pici még nem képes kimondani, tehát két picuri karjával, felrúgott kis lábaival, gyöngyöző gögicselésével kiáltja át nekem is, amikor a munka után férfi jelenik meg mellette a balkonon: Látod, ez itt az én atyám.

Tőlem téphetik tagokra, taglalhatják tanokra terhes téziseiket tudós teológiai tanárok. Ha délután lesz, akkor úgyis betoppannak lányaim. Megkérdik, hogy vagyok, ment-e ma a munka? Elmondják, hogy romlik a menza és az X tanító néni, sajnos, öregszik, a Z túrhetetlen, míg az Y egy jó fej. Mit főzzünk neked ebédre? Majd hozok egy kis sört, de fűjj, pálinkát azt nem. Minek az neked, apu? Nem jó az! Majd: segítesz a matekban? Én, Barátom, nem vagyok hittudós. Vagyok viszont apa. S nem tézisként vallok: a Jóság – Egy.

Baráttal bajokon babrálunk. Borozunk. Bánkódunk. Bizonygatunk. Ő a maga hitét, én az én hitvallásomat. Bölcselkedünk, de bizonyíték nincs. Egy ideje nem próbálok hitről meggyőzni másokat. Ésszel képtelenség, mert nem egy srófra jár az agyunk. Érzelemmel lehetetlen, mert más és mástól más bennünk a hőfok. Tettel igen nehéz, mert csak a rendkívül okos tanul saját tévedéseiből és még kevesebbnél azonos a szó és a tett. Ha Apám élne, akkor megérthetném őt ezen az alapon és ő is engem. Mert a Bölcsesség – Egy.

Testvér! Jézus úr mindenkiért meghalt. Hívóért és hitetlenért egyaránt. Ezért nincs jogom, hogy a magam hitét a Te meggyőződésed elébe helyezzem. Valamikor szavakkal akartam meggyőzni a 'hitetlent'. Ma már ezt nem teszem. Nem sorakoztatok fel filozófiai, eszmei, meggyőzőnek szánt érveket. Hitem pengéjének a végén ugyanis ott van a végső, kivédhetetlen tuss: Mondd, melyik hitben van még lehetőség arra, hogy megszólítsad a Végtelent és így nevezzed: **ATYÁM?**

Azt, hogy 'gyermek', azaz tökéletlen, nem magadtól való, korlátos, tehetetlen, véges vagy – ezt nélkülem is jól tudod. Azt, hogy gyermekként is törekedhetsz a tökéletességre, hogy korlátaid, viszonylagosak, hogy a Végtelen elismert része lehetsz – ezt az Úr imádsága bizonyítja a számodra.

Súlyos égettként, magamat teljesen tökéletlennek érezve én így szóltam hozzá, akkoriban:

MIATYÁNK...

Nem vagyok büszkébb arra, hogy magyar vagyok, mint egy román a saját nemzetiségére, egy brit az angolságára vagy egy francia a gall örökségére. Nyelvem szép, akkor is ha kevesen értik. Igazi ragyogását egyetlen szóval próbálom magyarázni a más-ajkúaknak. Egy szóval, amely hitemmel is összefügg. Németül Bruder, angolul brother, franciául frère, oroszul brát vagy szesztrá. Csakis egyetlen nyelven, csakis magyarul: testvér. Test és vér. Érted már, Testvér? Egy test és egy vér.

Jézus test és vér áldozatából az Ő testvéreivé, következésképpen Atyjának fiaivá váltunk. A Végtelenre ezután már nem mint idegenre, érthetetlenre nézünk. Nem félünk tőle, mint távolitól. Féljük, mint szigorú, de igazságos Atyánkat. Ugyanakkor 'édesapaként' szerethetjük őt. Aki megértő, türelmes, segítőkész, igazságos – egyszóval nagyszerű atya. Csak a végtelen hibát, a bűnt nem tűri el tőlünk. Mit mondok: még a bűnt is megbocsájtja, ha attól meg akarunk szabadulni. MI ATYÁNK. Nincs ennél szebb kapcsolat!

AKI A MENNYEKBEN VAGY!

Mennyek. Ezt a szót értik félre a legtöbben. Felhőkön túlira, távolira gondolnak a hallatán. Tévednek. A mennyek országa nem idegen, nem csillagközi, nem felülálló, nem emberen abszolút túli. Egyszerűen csak más

dimenzió. Az Istennel való teljes azonosulást jelenti. Az Ő szándéka szerint való gondolkodást és életvitelt. Nem tagadható, hogy az Isten gondolatát csak keveseknek sikerült követniük e földi életben. Ezért tartjuk azt – emberileg – térben távolinak és időben messzinek. Valójában a 'mennyekek' itt van és most van itt mellettünk. Aki Krisztus gondolatait befogadja és követi, az máris megtalálta. Nagyszerű dolog, Uram, hogy a távolit ilyen közel hoztad hozzánk!

SZENTELTESSÉK MEG A TE NEVED!

Uram! A Te neved Jóság. A Te neved Szépség. Téged Bölcsességnek hívnak. Te vagy a Türelem. Te vagy a Barátság. A Szeretet, sőt a Szerelem. Téged hívunk Megértőnek. Te vagy a Humor, a vidám Nevetés. Neved a kék Tenger, a tiszta Fürdő. Neved a Báj, a tizennyolc éves lány Mosolya. A Te neved Munka, az érett férfi értéke. Te azonos vagy a családjának gondjával, törődésével. Te vagy a hazájáért halt katona; a népi kincset mentő zenekutató; és Te vagy a székely viccet népéért mesélő kisember. Uram! Minden Te vagy. Neved millió, Te vagy mindenütt. Bármelyiken is szólítsalak: szenteltessék meg a Te szent neved!

JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD!

Kevesen tudják, hogy a két magyar szó – ország és úr – mennyire rokon. Az utóbbiból született az előbbi. Pártra, alkotmányra, törvényre, jogra és szabadságra gondolsz az 'ország' szó hallatán? Nem tévedsz, barátom. Ma, e földön, ahány ország, annyi törvény. Szükségesen, de butábbnál butábbak a törvényeik az emberi tökéletlenség miatt.

Ne öl! – mondja a fontos és jó parancs, törvényekkel így-úgy támogatott módon. Aki öl, az bűnhődik – ha elkapják. A mai országok törvényei mintha csak a tiltásra, a negatív magatartás elkerülésére hívnák fel a figyelmet. Az Ószövetség szellemében születnek. Más az Újszövetség lelkülete. Kevés a hiba elkerülése. Törvény mondja ki, hogy „Szeresd felebarátodat!”.

Jöjjön el a Te országod! Mikor jön el? Ha a földön a szeretet alkotmánya lesz érvényes. Ha nem az lesz tiltott, hogy a másikat bántsad, hanem az lesz kötelező, hogy a másikat tehetséged szerint segítsd a szeretet jegyében. Mikor jön el már a Te országod, Uram?

LEGYEN MEG A TE AKARATOD!

Uram! Megáldottál és megvertél bennünket az önálló gondolkodás, a szabadakarat, a tetterő és az önfejű cselekvés képességeivel. Megáldottál; hiszen szándékaidat követve roppant feladatokat tudunk elvégezni. Alkotásod valódi részmveseivé válhatunk és kitárulnak előttünk a természet és a társadalom alakításának végtelen lehetőségei.

Megvertél bennünket, mert sokszor a szabad akaratot saját szabados akaratunknak értelmezhetjük. Megversz bennünket, ha nem figyelünk szándékaidra. Add, hogy legyen mindig szándékunk akarni, de sohase óhajtsuk azt, ami törvényeiddel ellentétes. Legyen meg a te akaratod.

AMINT A MENNYBEN, ÚGY A FÖLDÖN IS.

A 'mennyei' szó sokakat megzavar. Csak a gyenge fantáziájú emberke képzelheti azt, hogy ő a legfontosabb és legtökéletesebb teremtmény. Az okos nem gondolja, hogy a Végtelen után rögtön ő következik. Isten teremtő fantáziája nem állt meg a csacska, testi-lelki bajokkal küszködő emberekénél. Figyelni kell az Írás szavára, amely angyalokról, kerubokról, szeráfokról, vagyis az emberekénél többszörösen tökéletesebb lényekről beszél. Isten családjá véghetetlenül nagy!

Őt dicsérik a fenséges mennyei karok, azaz az emberi korlátokat nem ismerő teremtmények. Ők túljutottak a kételkedés emberi szakaszán. Elfogadják a Végtelent a maga tökéletességében. Feladatunk az, hogy megpróbáljunk felnőni ezen érettebb, tökéletesebb testvéreinkhez. Hogy legyen úgy a földön is, amint náluk. Dicsérjük Istent végtelenségéért, amint dicsérik Őt a mennyei karok is.

MINDENNAPI KENYERÜNKET ADD MEG NEKÜNK MA!

„Nem kell olyan isten...” szól az ének az István, a királyban. Olyan kell, aki győzelmet hoz. Letiporja ellenfeleinket, bennünket szerencsésé, gazdaggá tesz. Olyan isten kell nekünk... Szegény, elmaradott istencsinálók! Ő nem ilyen.

A gőgnek ezzel a hangjával szemben mennyire egyszerűen alázasan nagyszerű az az ima, amire Jézus tanított! Csak mindennapi kenyerünket add meg, Uram! Azt se ingyen add, hanem munkánk jutalmául. Mi kiteszük testünk-lelkünk azért, hogy ebből a magból búza, abból kenyér legyen. Hogy az elültetett vessző nemesen erővé váljon, és a termett szőlőből igaz, kiforrott, hamisítatlan bor legyen.

Drága Úr! Csak az alkalmat, a lehetőséget add meg rá! Add meg nekem a mindennapi kenyeret, de ne nélkülöm! Add meg Uram, hogy életemnek legyen örök értelme és legyen mindennapi hozadéka. Add meg, hogy együtt művelhessem Veled a búzát és a szőlőt, bármi is legyen az. Dolgozhassak Veled és Érted úgy, hogy ne kelljen a másnapi megélhetésre gondolnom.

ÉS BOCSÁSD MEG VÉTKEINKET, MIKÉPPEN MI IS MEGBOCSÁTUNK AZ ELLENÜNK VÉTKEZŐKNEK!

Uram! Heves a vérem, szangvinikus. Gyorsan és metsző éllel vagyok képes sérteni. Különösen azokat, akiket szeretek. Sokszor még észre sem

veszem, hogy mennyire bántó vagyok. Uram! Te tudod, hogy csak igen ritkán fordul elő, hogy valakit akarattal bántok. Nem tudatosan, hanem figyelmetlenséggel vétkezem a legfőbb parancs, a szeretet törvénye ellen. Uram! Bocsásd meg vétkeimet, látva szándékaimat. Add, hogy társaim felismerjék valódi énemet, a csaknem azonnali jobbítási vágyat, és azt megértően elfogadják.

Atyám! Legcsodálatosabb műved bennem az, hogy tökéletesen képtelen vagyok a haragtartásra. Amilyen megfontolatlanul, könnyedén bántok meg másokat, annyira nem tartom véglegesnek, végzetesnek, súlyosnak, ha engem sértenek. Add, Uram, hogy megmaradjon és erősödjön bennem ez a vonás. Mert ha így lesz, akkor bátran nézhetek majdani ítéleted elé, amikor úgy fogsz nekem megbocsátani, ahogyan én tettem az ellenem vétkezőkkel.

***ÉS NE VÍGY MINKET KÍSÉRTÉSBE,
DE SZABADÍTS MEG A GONOSZTÓL!***

Aki áll, az vigyázzon, hogy el ne essék... Az ördög legegyszerűbb trükkje az altatás. No, ilyen okos ember ördögről beszél? Testvér, el ne tévedj! Van ördögünk, éppen elég. Én valaha keményen sportoltam, most pedig egyre lötytedtebbek az izmaim. Álltam és elestem. Egykor pontosan tudtam, hogy ennek kell az utolsó pohárnak lennie, most pedig alvásba zuhanok attól, ami már nem kellett volna. Álltam és elestem. Egykor szenvedéllyel olvastam a szakirodalmat, most pedig a napi munkába révedek, nem vagyok tájékozott. Álltam és elestem. Folytassam a sort, vagy érted már, amit mondok?

Minden akkor kezdődik, amikor magyarázni kezded magadnak, hogy ez még nem baj és főleg nem bűn. Dehogy várnám, hogy cingulussal, szöges övvel kényszerítsük magunkat a fokozott éberségre a bűn ellen! De a lazasággal kezdődik a baj. Itt egy kis rés, az még nem hiba, ezt még megtehetem, azt még megpróbálhatom. Ne vigyél ilyen kísértésbe, Uram! Az igazán nagy bűnök mindig az 'ezt még lehet' ponton kezdődtek. Szabadíts meg a gonosztól, a kedélyes jóbaráttól, amely suttogja, hogy ezt még lehet, ezt még szabad. Hol veszi el vagyónát, mindenét a rulettező? Amikor harmadszor is ezreket tesz a huszonegyes számra? Nem. Hanem akkor, amikor elhatározza, hogy kaszinóba megy. Uram, szabadíts meg a rossz elhatározásoktól.

ISTEN BÁRÁNYA (AGNUS DEI)

Isten báránya, Te elveszed a világ bűneit...

Mint Isten szórhattál volna villámot, elemészthetted volna a halálokat kívánó tömeget atommal, vagy gúnyos mosollyal köddé foszolhattál volna előttük. Mint ember, sírhattál volna. Megalázkodva könyöröghettél volna az életedért. Megtagadhattad volna, amit addig mondtál. A szörnyű halál csendes, bárányzelídségű elfogadása bizonyítja Isten-emberségedet.

Add Uram, hogy állapotomat én is a Bárány tanításának megfelelően fogadjam. Elfogadjam, mint akaratodat. Ne tartsam sokra a szenvedés esélyét, mert a szenvedés nem jó, de ne is becsüljem le pozitív mellékhatásait. Kérlek, tedd, hogy értelmét egyre inkább megismerjem.

Irgalmazz nekem.

Jézus úr! Én nem hiszem, hogy Te azért jöttél közénk, hogy ostoba és csúnya módon meghaljál. Az a kereszthalál az emberek műve, amit Te emberként elfogadtál, de amivel nem értettél egyet. Te élni akartál, hogy példádval mutathasd: emberek, lehet emberként is szépen élni! Mivel az emberéletnek szerves, kiküszöbölhetetlen része a szenvedés, csak ezért vállaltad a véget, így.

Add Uram, hogy ne hatalmasodjon el rajtam a szenvedés érzése. Akarjak és tudjak mindennapi ember módjára élni tovább is, mint ama nap előtt. Dolgozni, alkotni, barátkozni, szeretni, nevelni, játszani, pihenni, aludni, hibázni, veszekedni, kibékülni, próbálni jónak lenni, próbálni írni.

Irgalmazz nekem.

A halál felé baktató öregasszony Nagypéntekben, a halál órájában leli a megfelelő üzenetet. Meghajlok én is a feltámadás csodája előtt, mint a majdani öröklétem lehetőségét mutató érv előtt. De – érts meg, Testvér – én nem a meghalt Krisztust szeretem. Hanem azt, aki ácsként, majd tanítóként dolgozott. Legjobban pedig azt, aki pufi mosolygós gyerekként számunkra megszületett.

Nem tehetek róla. Nekem nem a kereszthalál és a feltámadás jelenti a megváltást. Nekem nem a Húsvét a legnagyobb ünnepem, hanem a meleg Karácsony. Az abszolút bizonyíték. Megteremtett bennünket, szeretetből. Nem lehetünk, teremtményként, tökéletesek. Közelíthetünk viszont hozzá: az emberlét nem sivár, nem céltalan, nem értéktelen. Ezt isteni kényszerrel

kellett a Teremtőnek felénk bizonyítania. Kényszerült elküldeni hozzánk a Fiát. Ez a megváltás. A megváltó tudat, hogy emberként az örök értelmes, céltudatos, fontos, eltervezett része vagyok. Te is, professzor Einstein, meg te is Kovács Lajos, a mecseki szénbányákból. Bárcsak megértené mindenki ezt az óriási lehetőséget! Bárcsak én is még jobban felfognám rendeltetésemet.

Adj nekem megbékülést.

ÁLDOZÁS (COMMUNIO)

Jobbról szűrődik be, így kora délelőtt, a fénysugár a városmajori templomba. Lassan, lábról-lábat váltva, araszolok előre a tisztessen hosszú sorban. Remélem, hogy nem néznek meg túlságosan. Talán nem leszek feltűnő. Ezek az áhítat végső pillanatai. Talán személyekre nem figyelnek. De mi lesz ott? Elöl, az áldoztatásnál? Hmm, képes leszek egyáltalán? Pedig hogy vártam erre a percre!

Az egész végül nem is annyira tiszta. No jó, most jöttem a gyónásból. Nem titkoltam semmit. Fejét kezeibe hajtva csendesen, meggyőzően olvasta fejemre a pap, hogy valóban sok mindenben mértékletesebbnek kellene lennem. Picit rutinos, de amúgy kedves feddéseit, jótanácsait örömmel, megtisztulva fogadtam volna máskor. De, Uram! Hát ez az ember, a szolgád semmit sem látott az arcomból?

Az utolsó lépés. Kinyújtom – az új áldoztatási rítusnak megfelelően – jobb tenyeremet a bal fölé, hogy fogadjam Őt. Vakítóan fehér, fertőtlenített kesztyű rejt borzalmasan csúnya kézfejeimet. A kedves öreg áldoztató-bácsi megértően, de szomorúan ingatja a fejét: kesztyűben nem... A szegény kis ministránsfiú eddig is el volt borzadva. Most látnia kell, hogy miként fogadom szájnak nem nevezhető vékony résen át Őt, az Urat, a Tökéleteset, a hitem szerint Végtelent.

A szakállas bácsi, az áldoztató, sokat megért derék magyar férfi, hat-hét gyerek apja – fellelegzett. Áldoztató minőségében is megoldotta élete egyik legkeményebb feladatát. Én pedig a várt, nagyszerű élmény helyett egy picinyke fokig csalódottan ballagtam vissza a helyemre.

Megfordultam és letérdeltem. Akkor ütközött – véletlenül – tekintetem az övébe. Tanítványom volt; én biztattam: lesz siker. Végül ötösre diplomázott. Karácsonykor – de sok tanítványom jár a Majorba – még bólintott felém. Most arcán végigskálázott a meglátás, a feleszmélés, a meghökkenés, az imádáshoz való fegyelmezett visszatérés. Csak a felismerés nem.

Abban a percben hagytál el, amikor hozzám jöttél, melegen vártan és végre, Uram! Elhagytál? Itt vagy még? A hangodat, Uram, mintha most nem hallanám, mint amikor hívtál oda, gyónni, majd előre, asztalodhoz. Itt vagy még, Uram? Szomorúan tértem haza. Mi tagadás, Uram, nem így képzeltem eljöveteledet.

Otthon kétoldalas versike várt. Csacska, butus, de szerető, amilyen egy alig tinédzsertől, a szomszédok Katájától várható. A vége:

*„Téged nem a rossz, a jó űz!
Életed védjék jó angyalok...
Pusztuljon örökké a tűz!*

Öt perc múlva Melinda lányommal dámázok. Emő szakítja meg: Apu, a múlt idejű egyeztetés angolban mehet így? A szomszéd állít be: Te, lemosom a kocsidat. A másik: lejönnél beszélgetni? – Szívem, öt percre elrohanok, mi lesz az ebéd? – Jó, akkor, öt perc múlva jövök. A harmadik: segítenél, mert a dűzni...? Te értesz hozzá (a fenét, de úgy mutatom, tehát elterjedt rólam).

Jé! De nagy marha vagyok! Az áldozás következményeképpen ma is, holnap is, naponta akár tízszer is eljön hozzám Ő. Csak nem úgy, ahogyan én akarom megszabni a mikéntet. Hibámat beismerem. Kezdhethném előlről?

Jobbról szűrődik be így, kora délelőtt, a fénysugár a városmajori templomba. Lassan, lábról-lábat váltva, araszolok előre a tisztessen hosszú sorban. Csak rá koncentrálok, nem is gondolok arra, hogy megnézhetnek. Intelligens emberek úgysem... A többi meg kit érdekel? Eljöveteled, Uram, amúgy is váratlan, az ember által nem sejthető motívumokkal átszótt. Megyek tehát, remélek, várlak, áldozok.

És Te eljöttél hozzám, akkor picinyke fehér ostyában. Majd a Kiskata versében, azután a Tóni, az Imre, a Béla, az Emőke, a Melinda képében, majd ebéd előtt a Csillagében, amikor megkérdezte, hogy az uborkát így tudom-e enni, vagy úgy, mert akkor amúgy készíti...

Amit a legkisebbnek tesztek az Én nevemben – vagyis a krisztusi szellemben, a szeretet jegyében – azt Nekem teszitek. Ha örömet okoztok, ha szépet műveltek, ha a másakra odafigyeltek, akkor azt Én teszem bennetek. Ha eljön hozzám, akkor nem csak a látható Tamás látogat meg, hanem együtt van vele az Úr is. És én felismerem, fogadni tudom, mert megerősített egyszer kis hófehér ostya képében.

ELBOCSÁTÁS (ITE, MISSA EST...)

A magyar liturgiában semmit sem kezelnek annyira félreértelmezett módon, mint az adott helyen bemutatott, adott tért igénylő áldozatot lezáró úgynevezett elbocsátást. A szentmise véget ért, menjetek békével! – mondja a pap. Istennek legyen hála! – ez a megszokott válasz, és tódul kifelé a tömeg a templomból.

Nem tehetek róla, ha belém csiklandoz a kisördög: miért hála? Mert vége van? Nem. Tudom, hála, mert bemutathattuk az áldozatot. De könyörgök, nem lehetne ezt világosan, így mondani? A mondatnak egyébként is nagyobb a súlya a kelleténél, mert valaminek a végét hangsúlyozza. Ez bizony nagy hiba. A szentmise sohasem ér véget, amint a valamit akaró embernek az egyik cselekménysorozat végéhez érte csupán csak a következő kezdetét jelenti. Az olimpiára készülő futónak vajon véget jelez-e egy helyi verseny lefújása? És lezárással egyenlő-e a legnemesebb verseny megélése? Nem. Jön a következő.

Ez a misém lassan a végéhez ér, mert határt szab neki a tér, az idő és az elrendezettség. Talán lesznek más, újabb miséim, talán nem. Most fókuszát kifordítva szeretném Eléd vetíteni a képet, Testvér, ami bennem végülis összeállt, esetiből általánosként, kicsiben tükröződő talán nagyként. Remélem, van benne harmónia.

Ite, missa est... Helyesen értelmezve és fordítva ezt jelenti: Menj, mert küldetésed, feladatod van. A szentmise nem ért itt véget. Azzal éppen hogy elkezdődött valami. Mégpedig a Te újabb tudatos erőfeszítésed arra, hogy az örömhírt átadó, másoknak segítő, teljesebb emberré váljál. Menj a világba és végezd a munkádat! Nem kell hősieken nagy dolgokba fognod. Tedd, szeretettel és értelemmel, amihez értesz, amire rendelve vagy. Miközben itt megépítesz egy gépet, ott megcsodálsz egy fát, amott töröljél le egy könnyet. Csak ennyit, csak ilyen borzalmasan sokat jelent ez a három szó:

Ite, missa est!

Állt a falépcső alján, fél lába az első lépcsőfok fölé dermedt és irtózáttal nézett fel rám. A tíz-tizenegy éves pici szőszű lány az előbb kapott utasítást: hozd le az anyagot az íróasztalomról! Most görcsösen fogja a korlátot, amelynek tetején közel száz kilóval és száznyolcvankét centivel meredezek. Ezzel az undokra torzult arccal. A rondául heges, bíborvörös vállakkal. Váratlanul mentem arra, véletlenül hallottam az utasítást, segíteni akartam. Most mégis baj van. Az első lépcsőre emelt picuri kis láb csak nem akar mozdulni.

„Csúnya vagyok, mi? No, de ennyire? Ne félj, hiszen itt van Rikk is!” – próbálom feloldani a helyzetet és mély sóhajjal törlöm le homlokom, amikor az óriási fekete farkaskutya megjelenik a lábam mellett, lihegve. Istenemre, jobban meg voltam ijedve érte, mint ő maga. Okos kutya... Most már inthettem a szöszkének: gyere bátran – és félreálltam az ajtóból.

Azért nemcsak a kutya tette. Amint elhúzódtam a feljárótól – de azért úgy, hogy lásson – szaporán kopogni kezdtek a pici tappancsok felfelé. A folyosón még Rikk túloldalára igyekezett – annak a kotnyelesnek persze velünk kellett jönnie –, de már lélekben mellém szegődött. Egyre ritkábban volt bizalmatlan a felém irányuló mind gyakoribb, mind bátrabb pillantás. Gyuri bácsi szobájába érve már együtt találtuk meg a kért anyagot. Ott a kicsi egészen felém fordult. „Fáj?” – nézett a kezem fejét borító, óriási, centi-vastag iszonytató hegre. „Nem, nem annyira. Látod, milyen furcsán redős? Ez azért van, mert a bőrt hálósan ültetik át. Tudod, úgy néz ki akkor, mint az almás-pite tetején a harántcsíkok.” „Megsimogathatom?” – kérdezte, és ujja begyével végiglibegett a kézfejet borító recén. „Milyen érdekes! És tudod mit, nem is annyira csúnya.” Félrefordított, figyelmes, tárgyilagos szemmel nézte a nagy vörös mancsot. „Node szaladnom kell. És gyógyulj meg, mihamarabb, bácsi! Nem is olyan csúnya. Legközelebb már nem fogok félni...”. S táncoló lepkeként kisasszézott a szobából.

Ez a kislány pár pillanat alatt megtanult világokat adni másoknak. Ha tőlem is tanulta, akkor ennyit talán megért a jobb kezem baja. Nem vagyok vesztes. Ép kézzel ennyit nem adhattam volna senkinek.

A fülledt melegben a konyhában tikkadok, s hogy ki ne száradjak, mellettem egy üveg sör. Csíkokban folyik rajtam a víz és ilyenkor a viszkető hegek méltóságteljes lilába fordulnak. Nincs időm magamra kapni a necctrikót, amikor a folyosóról felhangzik a z sivaj és három pöttöm gyerek sorjáz be az ajtón. Zsíros-kenyérért jöttek, úgy sejtem, mert amúgy kisfiúsan lökdösődve verődnek sorba az asztal túloldalához. Csak akkor néznek fel – és pengével vágottan hullott le a csend. Pillanatnyi dermedtség után az asztallal párhuzamos alakzat lassan, óvatosan fejlődött át arra merőlegesbe, ahogyan a két félősebb a magát tartó bátor mögé igyekezett húzódni. Közös szerencsénkre, mert ezen már csak nevetni lehetett.

„No, mi van fiúk? Majd szép leszek. De most randa vagyok, mi?” – kuncogok a mesterien végrehajtott 'alakizás' láttán. Az 'élhad' felszabadultan nyögi: „Phű, de még mennyire!” Majd észrevéve az őszinteség mértékéből fakadó botlást hozzáteszi magyarázóan: „Merthogy olyan csúnyának tetszik lenni!” Ebbe végleg belezavarodik és tüskésre nyírott üstökét reménytelenül ejti le. „Tetszik?!” – folytatom – „Tetszik a fenének! De Istenkém, ilyen csúnyát művel az a fránya tűz. Majd elmúlik. No, félsz-e még?”

Lassan felállok, közelükbe lépek. A másik kettő, az 'élhad' bakijain felbátorodva, előbb már oldalt rukkolt, most megint viasszasasszézna. De már nincs menekvés. Nagy barackot nyomok a középső sápadt félholdjának a közepébe. (Abban a korban nekem is fehér csik kísért a fejem körvonalát, a mindenkor hajvágás-napjárs együttállásának megfelelően). A fej még lehúzódik, de már csak a fizikaitól félve. A legkisebb, az aktust kivédendő, szövegelni kezd: „Azért jöttünk...” Belőle jó politikus lesz. Dumával fogja elütni a nyers erőszakot. Mint a kicsik általában.

Ezen a gondolon újra egészségeset nevetek. No hiszen, akkor azután végleg csinos lehetett a fizimiskám! Ezzel a képpel még vigyorgni. Mondom is. A srácok már felszabadultan röhögnek. Majd az egyik a másikba csíp, s a hancúrozás ott folytatódna, ahol megszakadt. „No nem úgy van az!” – dörgők látszólag mérgesen. „Hát nem azért jöttetek, hogy nekem zsíros-kenyeret készítesek, terremburra, he?”

Másfél óranyi takarítást igénylő akció után kézhez kaptam életem legízletesebb zsíros-kenyerét. Az egyik a kenyeret vágta, a másik kente, a harmadik a hagymát szelte hozzá. Ez a zsíros-kenyér talán felér egy balkéz ötszöri műtétével.

Lajos – nevezzük csak e megszokott álnevén – testes, magas, ritkásan vörös hajú, sonkakezű jelenség, óriási kerek fejjel. Csak két dolgot szokott csinálni. Vagy az utcán ballag komótosan, amikor is kezében vagy egy aktatáskát lóbál (ekkor fél négy múlt és most jön a munkából), vagy egy cekkert, amelynek jellemző tartalma tíz üveg sör (ekkor fél öt közeledik, a közértjárás szokott percei). Egyébként a legváratlanabb időpontokban próbálhatsz meg lecsapni rá: az eredmény ugyanaz lesz. Lajos egy szál trikóra vetkőzve valahol az ablak közelében dűnnyög, miközben jóízűen falatozik. Egyszer nem tudtam aludni – óriási volt a vihar – és éjjel fél háromkor az erkélyre léptem. Lajos ablaka fénylett, csakúgy, mint kezében a szalonnát metsző kés. Máig nem értem, hogy a villám nem csapott oda. Ja, egyébként Lajossal nem barátkoztam, nem is köszöntem neki, mert egy erőszakszervezet tagjának véltem. Nem alaptalanul...

Szilvike gondosan, együttérző segítőkészséggel pakolta az árut kosaramba. „Ki tetszik venni?” – nyújtottam a pénztárcát és ismétlődött a szokásos rítus. Akkor ezt innen ki, ez az enyém, ennyi jár vissza, azt oda be... Még ügyetlenkedek a kosárral, de már fordulnék az ajtó felé, amit hatalmas sötét tömeg zár el. Huszonnégy-maligános, sztentori hang közli a legszelídebb hangnemben: „Talán kiraknám az üvegeket, csókolom, Szilvike aranyos!” Majd abbamarad a sörömpölés, az üveg félig a levegőben, amikor rám bólint: „A tűz, ugye szomszédúr, a tűz?!” Az üveg végülis a helyére pottyan. „Nem baj az kérem, nem baj. Majd elmúlik! Láttam én már ilyent, majd elmarad. Csak a nap. Arra nagyon vigyázzon a szomszédúr! Napra, oda

azután nem mehet. Javulgat, mi? Nem is olyan csúnya. Csakhogy idő kell hozzá, sajnos, nagy-nagy idő. No, Isten áldja, szomszédúr.”

Jól hallottam? Isten áldja? Majdnem azt mondtam: Lajos. Azután csak csendesen ennyit szóltam: „Kedves szomszéd, ott alul van még pár üveg Radeberger elrejtve. Én is onnan vettem. Az, ügye, mégsem kőbányai.” „Köszönöm, barátom, nagyon köszönöm” – int felém a hatalmas mancs. „Ez meg elmúlik, csak a napra, arra vigyázzon! Azután meg türelem! Csak türelem.” – folytatódik a sörömpölés.

Arcok. Ez a mostani nem az enyém. Hát a régi, a ráncos, a gyűrött? Hát az én voltam? És ki is voltaképpen a Lajos? Melyik az igazi arca? Szerintem ez az, a mai. Most már intünk, értőn, egymásnak, ha kihajolunk az erkélyen, vagy összefutunk az utcán. A tűz óta hány Lajos volt az életemben? Mindez megért egy összeégett arcot. Lesz másik. Tűz nélkül viszont nem lennének Lajosaim.

UTÓSZÓ (PROLOGUS)

Ha a most operált bal kezedet szorosan a hasadnak nyomod, akkor jobb kézzel, az átkötöttel, középig tudod húzni a gumit és egy ügyes csavarómozdulattal máris helyén van a gomb. Cipzár fel. A mindig kilógó zsebkendőt begyömöszölni. A trikót úgy-ahogy elrendezni. Pizsomát a szennyeszacskóba. Táskát becsatolni. Irány a felvételi. A fürdő ajtaja ismét becsukódik mögötted. De most – onnan!!!

Félórája még a kisegítő műtőfiú protekcióját kérte emlékeztető ízzel; mennél haza. A hazajáró lelkeket előreveszik a kötözésnél. Táskád készen áll. A sorstársaktól elbúcsúztál. Vajon kiteszik-e a kilépő ruhát? – aggódsz, nem alaptalanul. Végre szólítanak a kötözőbe, ahol most minden lassabb a szokásosnál. Még ezt a pirosat itt ráarakjuk... Node mindez már a múlt.

„Szilvike, akkor hívná a taxit?” S a mindig mosolygós, bájosan-kereken szőke új titkárnő – a régi azt hitte magáról, hogy ő a mongol anyacsászárnő – máris segítőkészen veszi a telefont és tárcsáz. „Majd a hátsó kapunál megvárom” – mondd és kilépsz a napfényre. A szürke egyenruhás, fegyveres kapuőr már ismer. Barátságos-résztvétellel bólint; mindjárt itt lesz. Nem, belül fordul meg, várjon csak! A taxi – bizalmatlan ceremónia, node az elszámolás! – tesz egy félkört a felhúzott sorompó mögött. Beszállsz. Többnyire döbbent, ritkán értő tekintet a visszapillantóban; hová tetszik? Bemondod a címet. Megelőzve a sztereotip kérdést – Margit híd, Árpád híd – veted oda: mindegy merre, majd a Lövház utcán. A kocsí megy át a hídon, lenn a víz, szemben a még zöld hegy.

Ott a Daciánál álljon meg! Kacska kezeddal nehezen számolod ki a viteldíjat és mindig szép borraivalót adsz – azért ne nézzenek le ám! Nehezen nyúlsz a táska után és már nem várod a 'jobbúlást', amit taxisok sohasem kívánnak. Alig öt perc alatt kicsempészed a középső és a gyűrűs ujjaddal a kulcsot a tasóból. A száddal is segítesz a kiválasztásban. Nyílik a kapuajtó, majd a lakásajtót lököd be.

Szokás szerint magad vagy. Leteszed a táskát. Egy picit ténferegsz, mint aki idegen helyen jár. Majd megigazítod a ferdére csúszott könyvet a polcon. Lehajolsz egy elvesztett sós mogyoróért. Ismét odébb teszed a három hete megkezdett, unalmasnak bizonyult könyvet. Kinézel az ablakon: a maszek kisközért nyitva. Benézel a hűtőbe: kenyér, tej rendben. Ebéd is van.

Minden rendben, ahogyan kell.

Csak ez a két fehér bandázs a kezeken...

Jaj, be ne üssem a pultba...

Mert most bekapcsolom a számítógépet.

Holnapra anyagot kell adnom a programozónak.

Kezdenék dolgozni.

Megy ez, lassan bár, de megy ez ám!

Hiszen nem is történt semmi...

*Tényleg nem történt semmi. Pusztán csak annyi, hogy egy test és egy lélek
örökre megváltozott...*

ZSOLTÁR-4

„Kezeimet, a zárt heg-oszlopokat kitárom most
Feléd, hogy melegen magamhoz ölelhesselek.”

FÜGGELÉK

KÉZMOSÁS A TÚLVILÁG ELŐTT ÉS UTÁN

Egy nehéz döntés

Megégésem után a Honvéd kórházban műtögettek addig, ameddig Kovács főorvos úr meg nem elégelte az anyagiak hiányát. Kandidátus voltam és főosztályvezető, ezért azt hitte, hogy krózus vagyok, pedig a lakáségés elvitte minden tartalékunkat. Hiába kapott tőlem sok tízezer forintot érő könyveket, hiába volt nagyon kedves velem Tóth doktornő és Jolsvai doktor úr, kirakta a szűrőmet: „Én már nem tudok segíteni.” És ki tudna?

Az egyszerre fellépő információhiány és -bőség kétes döntésre juttatott. Sajnos nem voltam informált arról, hogy a pesti ... utcában van egy kiváló égési részleg, Ménesi főorvos úr vezetésével. Utóbb ez a remek sebész és nagyszerű ember farigcsált egy kicsinykét emberibbé. Viszont a győrzámolyi Gyuri barátomnak ismerőse volt a győri égési részleg vezető főorvosa, akinek – hál’ Isten – legalább a nevét sikerült elfelejteni. A viselt dolgait sajnós nem, miközben persze azért is hálásnak kellene lennem, amit – elrontott.

Szóval pár hónapra a barátomhoz költöztem, bár az idő nagyobbik részében a kórházi ágyon lazáltam el. A döntés nehéz volt, mert *szemben állt egymással a szakmai és az emberi oldal*. Finoman szólva mocskosul néztem ki és nem is mindig tudtam magamat igazán ellátni. Úgy véltem, hogy terhére lennék a szeretteimnek, akiknek nélkülem is volt elég bajuk, nem is szólva a nehezen megoldható kórházi ingázásról.

Vajon helyesen döntöttem? Az emberi oldalt utólag sem tudom megítélni és az nem is az én dolgom, bár a család nagyon hiányzott. A szakmai oldal mérlege egyértelműen negatív. Amikor Ménesi főorvos-úrhoz kerültem, megvizsgált és erősen hümmögött. „Ezt nem így kellett volna csinálni, a kezét nem oda kellett volna bevarrni” stb.

Kézmosás először

Most Pistával ücsörgök a fertőtlenítőben. Az én ujjaimból drótok állnak ki és szegények kacskára kerekedtek, hiába fájt annyiszor és annyira a gyógytorna. Pizok erős, csípős hipermangánban fürdött. Pista pedig a csonka lábfejeit lógatja hasonlóba. Ács volt és januárban vizes zokniban javított egy tetőt, mire föl a lábai elfagytak. Észre sem vette. Az égés és a vele egyhatású fagyás igen sokszor arról szól, hogy észre se vesszük. Nekem se fájt, amikor megégtem.

Pista sír. Mit sír; keservesen zokog. Hogy a munkája. Meg hogy az asszony még korholja is. Meg a kereset. A nővérke hasztalan próbálja vigasztalni. Majd magunkra hagy: „tíz perc múlva jövök, akkor jár le.”

Lassan esik le, hogy mit kell tennem. Sündisznó ujjaimmal vakarni kezdem a fületem: „neked nem viszket?” Pista először elbambul a hülye látványon – a kötésektől alig férek a fejemhez – és meghökken. Majd lassan vihogni kezdett. „De hülye szarul néz ki a kezed!” – próbál vigasztalni. „Miért, te talán a lábujjaiddal a füledhez érsz?” – volt a riposztom. És mikor a nővérke újra belépett, két idétlenül röhögcsélő főszert talált a két mélabús helyén. „Hát még ilyet! Csillapodjanak!” – kezdett maga is nevetni. Majd a szobámba tolt.

A szobám

Szép egyszemélyes szoba volt, külön fürdőszobával. Mi több, külön nővérkével, akit arra rendeltek ki, hogy felügyelje, amint zuhanyzok. Pedig még te is tudod, hogy mennyire szégyenlős vagyok. Kivételesen nem is pisiltem a zuhany alatt...

Most el is kellett a segítség. A bal kézfejem van egy lyuk. Egy öt centi átmérőjű helyes kis folytonossághiány, amin át lehet kuksizni. Talán váltanom is kellene valamilyen kém szakmára. Eddig kétszer lerohadt az átültetés és a combomon már alig van használható bőr.

Keményebb beavatkozásra szánták el magukat, de újbóli műtését „anyagszűke” miatt elnapolták. Az anyag a főorvosnak szóló jatt lett volna, aki nem vett kezelésbe az altatószer hiányára hivatkozva. Meg arra, hogy a piálásom miatt a májenzim értékeim annyira magasak, hogy az altatást kizárják (sgot = 400).

Információ pro: Két hónap alatt valóban elfogyasztottam két deci, azaz kettő deciliter vodkát, aminek az üvege még régről a fiókomban maradt. Nem hiszem, hogy ezt a májam megérezte volna.

Információ kontra: A főorvos még nem tudta – nem hibáztatom, mert nem is tudhatta – hogy a pesti vérátömlesztéssel kapott vér lökte fel a májenzimeket. Később én fedeztem fel, hogy hepatitisz C-m van akkor, amikor hat hónapig totál absztinens voltam és a sgot mégis...

Az orvosok felelősségérzetéhez két apróságot említek.

A győri főorvos adott nekem egy doboz antibiotikumot a műtét után. Még jó, hogy a Csillag felfedezte, hogy a gyógyszer réges-rég lejárt. Halálos lehetett volna: rá volt írva...

Pesten is letoltak a májenzim miatt. Én ragaszkodtam ahhoz, hogy a Lászlóban kivizsgálják a véretem. Egyéves 27 millió forintos és 38 %-os életbenmaradási esélyű kezelés után most már tényleg csak az alkohollal növelhetem kedves sgot-tomat.

Azután bejött hozzám Béla. A főorvos tisztességes helyettese, aki első nap autogramot kért tőlem az adatmodellezés könyvembe. A főorvost ő sem kedvelte és kiverte nála, hogy mégis megműtsenek „Egyet se félj Béla, majd én bekölintalak...”

A műtét

Szóval mégis a műtőbe toltak. Megértem a narkósokat, mert semmi sem hasonlítható a műtét előtti nyugtatótól való ellazuláshoz. Majd Béla kezelésbe vett és egy bolhacsípéstől a lábfejemben egy pillanat alatt mély álomba zuhantam.

Valami eszméletlen fájdalomra ébredtem. Tudod rettentően bírok bizonyos fájdalmakat, Ménesi főorvos úr korholt is: „Nyikkantson már egyet, mert nem tudom, hogy hol járok” – mármint a szikével, amely belecsorbult a hegeimbe. De itt és most a balkezem...

Nézem, inkább csak sejtem a szemem homályos résein át, amint a magasra polcolt kezemet birizgálják. A műtészek azzal szórakoztak, hogy egy savba mártott spongyát húzgáltak a kezem fején lévő lyukon át ide-oda. Béla utólag elismerte, hogy az ritka nagy fájdalmat okoz.

Szóval nyilatkozatot tettem: „Ezt azonnal hagyják abba!” Ködösen láttam a főorvos idétlen vigyorát: „Ébredeszgetünk mi?” – és velem mit se törődve folytatta a húzgálást. Közben arról diskurált, hogy a műtött a teljes ébredése előtt milyen csacsiságokat szokott összehordani.

A második felszólításom – „Ez nagyon fáj, azonnal hagyják abba!” – sem talált fülekre. A vigyor még szélesebb lett, a művelet folytatódott. Más eszközhöz kellett folyamodnom: „Főorvos úr, ha azonnal nem hagyja abba, tükön rúgom.” Erre felfogták, hogy valóban felébredtem.

Információ a mérlegeléshez. A páciens a műtét előtt bőrszíjakkal alaposan lekötik, mielőtt altatni kezdik, nehogy valamilyen rossz mozdulata félrevezesse a szikét. Mármost mire engem altatni kezdtek, addigra már az összes szíjat kilazítottam. A későbbi kedves Ménesi főorvos ezt tudta és ha a műtősök panaszkodtak rám, legyintett: „Hagyják csak, Halassy úr meg se fog pisszeni, nemhogy mozdulni. Sajnos...”

A műtét véget ért, engem pedig betoltak – egy nyolcágyas szobába. A főorvos bosszúja mindenért. Szegényke még azt sem értette, hogy ezzel jót tett velem – meg a többi hét beteggel is. A picit fásult társaság rövidesen korholásra szorult: „Ne viháncoljanak má’!”

A látomás

Egyelőre ismét Béla egyik varázsszerének a hatása alatt álltam és csodás dolgokat álmodtam. Egy igen tágas, háromnál több dimenziós térben siklottam nem tudni honnan, nem tudni hová. Biztosan több dimenziós volt, mert ami ébren képtelenség, itt egyszerre láttam – vagy inkább egy titkos belső érzékszervvel észleltem – ami mögöttem volt és ami még előttem várt. A fény közepén aransárga, a peremeken vakító fehér volt. Egyáltalán nem féltem, inkább arra vágytam, hogy elérjek oda, a nem tudom hová, a véghez, ami nem is a vég, hanem...

Majd a látomás kihuny, mintha csak egy lámpát oltottak volna el.

A vakító fényről szóló „túlvilági” álmok, a „szülőcsatornában” való utazás víziói nem ritkák a súlyos operáción átesettek beszámolóiban és erősen hasonlítanak a fentebb leírtakhoz. A magam tapasztalata alapján mégis úgy gondolom, hogy nem érdemes idevágó szóval élve túldimenzionálni őket. Noha az efféle álmok nem túl gyakori, nem is nagyon különbözik más extrém álmoképektől.

Sajnálom, de én biztosan nem jártam a túlvilágon. Pedig csakis neked elárulom, hogy amikor az égés után még az életem volt a tét, erősen kíváncsi voltam, hogy milyen is lehet odaát és nem bántam volna, ha megvizsgálom. Bár csak akkor, ha ezen a világon is ihatok még egy korsó sört. No jó, igazad van, kettőt.

Kézmosás másodszor

Ismét Pistával ücsörgök a fertőtlenítőben. A srác már elfogadta új magát. Már mesélhetek neki komoly dolgokról. Arról, hogy a kizsmet, a karma, a sors szerény pótléka a reménynek, amit a hit által az Isten szeretete alapoz meg. Közben csöndben bejött Béla is, aki a háttérben hallgatott. Mikor észrevettem, megköszöntem a segítségét. „Hagyjad csak – mormolta kicsit zavartan – talán én kaptam többet tőled.”

Lehet, hogy a megégések sem véletlenek?

KÉT TESTI-LELKI TRAUMA

Magyarázkodás

Nem lelem örömet a rossz emlékek felidőzésében, de mivel ezek a dolgok kimaradtak az életrajzomból és a Tűzmiséből is, úgy érzem, hogy egyszer papírra kell vetnem őket. Előre csak annyit árulok el, hogy viszkető kiütést kapok a „trauma” szótól, de használom, mivel a viszkető kiütés is az. Vagy mégsem? De hisz’ az ütések... No mindegy.

A gyengébb idegzetűek itt hagyják abba az olvasást. Én szóltam!

Nőiesen

A mikroszóma nem múlik el magától. Az égés után pár nappal azt vettem észre, hogy a szám egycentis átmérőjű lyukra szűkült. Donát tanár úr a Honvédben háromszor próbálta kitágítani: kétszer lerohadt az átültetett bőr, harmadikra sikerült. Csak éppen az ajkaim olyan kemények voltak, hogy diót lehetett volna rajtuk törni. (Tényleg, miért is nem váltottam diótörőre?) Sajnos a genny még ma is elő-előbukkan a szájsarki hegek mögül és a szám a fogorvosnak egy rémálom. Vajon mi lesz, ha a bal alsó ötös híd bemondja az unalmast?

A győri műtész azt találta ki, hogy női hormont injekcióz körbe az ajkaimba, amitől azok felpuhulnak. Neki is látott. Az operációnak öt injekcióstű és egy nővérke volt az áldozata. A főorvos készített egyféle lötytyöt, majd hetvenkétszer az ajkaimba szűrte. Ötször tört bele a tű és egyszer kellett az elájult nővérkét felmosni. Én meg közben az indián szex viccet meséltem a dokinak... Kínomban. A tű újratöltésekor.

Tűrészatáron

Mivel a jobb kezem bőrrel való befedése másodszorra sem sikerült, elhatároztattott, hogy beültetik a hasamba. Ez azt jelenti, hogy annak baloldalán a bőrt vastagon lefejtik, rávarrják a kifordított kézfejemre, a kettő között pedig egy négy-öt centis hurka biztosítja a kötődést, amin át vezet egy nagy ütőér. Ezután jön a móka.

A bőr megtapadásához jó véráramlás szükségeltetik. No igen, de mikor kellően erős az a kézre átvezetett bőrben? Egyszerűen ki lehet próbálni: csak egy hajsütővas-féle kell hozzá. Ezt esténként a hurkára csíptetik, hogy összeszorítsa. Ez nagyon fáj, mert a vér áramolni akar a has felől, de nem

engedik, hogy a kéz felőli erek tegyék. Amikor az eszméletlen fájdalmat húsz percig is kibírod üvöltés nélkül, akkor mondja a doki „Hic Rubicon, hic salta!” – és szétoperálja a dolgokat. Ez nálam tíz napba tellett. Azóta körberöhögöm az SS kinzótiszteket.

Minden dolognak megvan a maga fény- és árnyoldala, mondogatta Rózner, kedves katonatársam, akit azóta Bereményiként ismerhetsz.

Bandi alig huszonéves. Egykor jóképű volt, de az arca rettenetesen megégett. Neki is azt hazudták mint nekem, hogy idővel majd minden helyreáll, de tudta mint én is, hogy az lehetetlen. Nem akart élni. A műtét után a folyosóra tolták ki az ágyában, ahol sápadtan, reményt-veszetten, hallgatagon fordított hátat mindennek. A pszichológus se tudott rajta segíteni, pedig igen rendes, jól képzett hölgy volt.

Amikor engem próbált vigasztalni, elhárítottam a segítségét és visszakérdeztem. Az ő családjában is volt súlyos baleset: elkomorult, de beszédterápiám hatására megelevenedett. Szóval pont ő javasolta a főorvosnak, hogy küldjön oda Bandihoz beszélgetni.

Mellé ültem. „Fogjunk kezet!” – biztattam. „De hisz’ azt nem lehet, mi történt veled? – adta fel és akkor elmondtam, hogy miért nem. „Hát van ilyen is?” – motyogta. Ki tudja miért, más fájdalmánál nincs jobb vigasz a számunkra: ja, ha ő kibírja... Pár félórás dumcsizás után Bandi újra élni akart és elfogadta kedves kis barátnője addig megtagadott látogatását is.

A szétválasztási műtét után az őrzőbe vittek, ahol egy szigorú nővér gondjaira bízta. Valahányszor felálltam, hogy a kacsába pisiljek – amibe fekve képtelen vagyok – artikulátlanul üvöltve rontott rám az üvegfala mögül: tessék azonnal visszafeküdni. Szerencsére arra járt Béla és leintette. Erre a vasorrú bosszút állt – és ez volt a dolog árnyoldala.

Széthúzta a hatalmas őrzőterem külső függönyét, amely a folyosóra néző franciaablakokat takarta. És éppen a vízügyi szakműveletem közben járt arra egy vidám húsfőcs lánycsapat, akik rezidensnek készültek. A bal kezemben a kacska, a jobb... Nem hallottam, hogy azt mondták volna: „Mama schau: so praktisch!”

Még egy utolsó gondolat a győri tartózkodásomról.

Vajon mennyit fizetnek ma egy szakcikk fordításért? Jobb kézzel a hasamban a bal kezemmel kapcsoltam be a kis magnót, amiben már várt egy üres szalag. Folyamatosan fordítottam a német, angol, orosz égési szakcikkeket magyarra és mondtam magnóra a főorvosnak. A dolog egyik oldala, hogy ő ezt nem tekintette a részemről fizetségnek. Másik oldala viszont az, hogy egy átlagos rezidensnél és alorvosnál már ötvenszer többet tudok az égésről és annak gyógyításáról. Például vegyünk egy prima kis sertésbőrt, hálózunk meg és ...

A többi maradjon az én titkom.

Bajusztalanul

Már nem is tudom, hogy milyen véletlen felfedezés révén kerültem Ménesi főorvos úr áldott kezeibe Pesten. Hogy művét betetézze, a győri műtész egy ugyancsak rosszindulatú jelentést küldött neki rólam. Új dokimat hidegen hagyták a piára és a modoromra tett kitételek – ő az ellenkezőjét tapasztalta. Viszont finoman, nem direkten, ümmögéssel és fejcsóválással tudatta velem, hogy a győri, magát szupernek hirdető felcser mi mindenben hibázott.

„Hmm, a jobb kéz hasi beültetése pár centivel odábbra sikerült.” Meg: „Hmm, mi nem így szoktuk tűskékkel fixálni az ujjakat. Ez a két kicsi túlzottan kacska. Ha akarja, levághatom őket.” – élcelődött a maga fanyar humorával.

Tanulva a történetekből megkínáltam egy borítékkal. Hevesen csóválta a fejét: „Ezt nem szabad, nem szabad!”. Beethoven összes művét a Berliini Filharmonikusokkal és Karajánnal persze szívesen fogadta: „Nem kellett volna, nem kellett volna!” – dugta a fiókjába. Fia karmester lett, akinek a debütálására a doki két jeggyel lepett meg.

Tizenöt barátságosan együtt töltött lokál műtét során csak egyszer lépett fel proci: jeleztem az operátornak, hogy kicsit elszállok. Akkor néztek a műszerekre: a vérnyomáson 60/40 volt, közel az exitushoz.

Két dologba mégsem vágtunk bele.

Alsó ajkam habsburgiabban lefittyedt a Habsburgokénál, amit a doki hajlandó lett volna a fülcimpából vett porccal feltámasztani. Néha pedig azzal élcelődött, hogy leborotválom-e a bajuszomat. Ez némileg fölösleges operáció lett volna, mivel az orrom alá rakott és a könyököm fölött a karomról belülről vett bőr teljesen szőrtelen volt. „Meg tudom csinálni, ha akarja.” Elhittem, de nem kértem és ha lehet, már semmit se kérek a műtétekből. Talán megérted.